

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา
กองทุนหมู่บ้านสีมูม หมู่ที่ 5 ต.สีมูม อ.เมือง จ.นครราชสีมา

นางสาวพยุภรณ์ มะลิใหม่

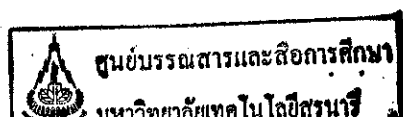

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต

สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

ปีการศึกษา 2544

บทคัดย่อ

พยูงกรณ์ มะลิใหม่ : การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษากองทุนหมู่บ้านสีมูม หมู่ที่ 5 ต.สีมูม อ.เมือง จ.นครราชสีมา
อาจารย์ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อรชุน ไชยเสนาะ 81 หน้า

สารบัญฉบับนี้มีเนื้อหาเป็นรายงานการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ กรณีศึกษา คือ กองทุนหมู่บ้านสีมูม หมู่ที่ 5 ตำบลสีมูม อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ดำเนินการเก็บข้อมูลระหว่างวันที่ ธันวาคม 2544 - สิงหาคม 2545

เนื้อหาของสารบัญฉบับนี้แบ่งออกเป็น 5 บทด้วยกันคือ บทที่ 1 แสดงให้เห็นว่าในการทำสารบัญฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่ออะไร ผู้วิจัยใช้กรอบความคิดทฤษฎีอะไร มีวิธีการดำเนินการและผลที่คาดว่าจะได้รับอะไรบ้าง บทที่ 2 เป็นความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประเมินโครงการ บทที่ 3 เป็นวิธีดำเนินการประเมินโครงการ และประเมินตามตัวชี้วัดหรือตัวแปรอะไรบ้าง บทที่ 4 เป็นผลการติดตามประเมินโครงการประกอบการรายงานข้อมูลที่ได้ตามกรอบความคิดทฤษฎี ซิปป์ โมเดล บทที่ 5 เป็นการเขียนสรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ผลจากการประเมินโครงการพบว่า ชาวบ้านสีมูม หมู่ที่ 5 มีความพอใจและมีทัศนคติที่ดีต่อกองทุนหมู่บ้าน และยอมรับระเบียบข้อบังคับของกองทุน ผู้กู้มีการนำเงินกองทุนไปใช้ในการประกอบอาชีพ แต่ก็มีสมาชิกผู้กู้บางคนไม่ได้นำเงินไปใช้ตามวัตถุประสงค์ สมาชิกผู้กู้ส่วนมากมีอาชีพเกษตรกรรม มีหนี้สินอยู่กับนายทุนนอกระบบและธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ สมาชิกผู้กู้มีความพอใจต่อเงินที่ได้รับอนุมัติ แต่จำนวนเงินกู้ที่ได้ไม่เพียงพอต่อการลงทุน แต่ได้นำเงินนั้นไปประกอบกิจการเพิ่มเติมเท่านั้น ในส่วนของคณะกรรมการพบว่า คณะกรรมการมีความตั้งใจในการปฏิบัติงาน คณะกรรมการส่วนมากมีประสบการณ์การทำงานกับกลุ่มฌาปนกิจหมู่บ้านและกลุ่มออมทรัพย์มาแล้ว ทำให้ไม่มีปัญหาในการทำระเบียบและกิจกรรมที่เกี่ยวกับสมาชิกกองทุน แต่กระบวนการทำงานของคณะกรรมการมีข้อเสีย คือ ไม่มีการตรวจสอบการใช้เงินของผู้กู้ ทำให้ผู้กู้บางคนนำเงินไปใช้ไม่ถูกต้องวัตถุประสงค์ การทำบัญชียังมีความสับสนอยู่ว่าจะยึดหลักแบบใด และยังไม่ทำให้เป็นปัจจุบันพอ

สำนักวิชาเทคโนโลยีการจัดการ
ปีการศึกษา 2544

ลายมือชื่อนักศึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ร่วมปรึกษา.....

หน้าอนุมัติ

อาจารย์ที่ปรึกษา และคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้ เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการและประเมินโครงการของสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีได้

อาจารย์ที่ปรึกษา

(ผศ.ดร.อรชุน ไชยเสนะ)

กรรมการสอบ

..... อาทิตย์ คุณศรีสุข .....

(นายอาทิตย์ คุณศรีสุข)

กรรมการสอบ

..... (-) .....

อนุมัติให้สารนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาการจัดการและการประเมินโครงการ

.....
(.....)

คณบดีสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม

วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....
= 7 ต.ค. 2565

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดีเนื่องจากความกรุณาของบุคคลหลาย ๆ ฝ่ายผู้ประเมินโครงการขอกราบขอบพระคุณกลุ่มบุคคลต่าง ๆ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำช่วยเหลือ อย่างดียิ่งทั้งในด้านวิชาการและด้านการดำเนินงานประเมินโครงการ อาทิเช่น

- ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรชุน ไชยเสนะ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์
- คุณอาทิตย์ คุณศรีสุข อาจารย์นิเทศก์
- พัฒนาการอำเภอ
- นายสมवाद ปราณีตพลกรัง กำนันตำบลสีมูม
- นายสมวงษ์ ปราณีตพลกรัง ประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลสีมูม
- นายสมัย เตียนพลกรัง ผู้ใหญ่บ้าน และคณะกรรมการหมู่บ้าน
- นายชวน เขียนพลกรัง ประธานกองทุนหมู่บ้าน และคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน
- ชาวบ้านสีมูม หมู่ 5 ที่ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลและให้ความอนุเคราะห์ต่าง ๆ

ท้ายนี้ คุณค่าและประโยชน์อันพึงได้จากสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้ประเมินโครงการขอมอบให้แก่รัฐบาลเจ้าของโครงการ หมู่บ้านกรณีศึกษา และผู้ที่สนใจศึกษาเกี่ยวกับโครงการกองทุนหมู่บ้าน เพื่อเป็นฐานข้อมูลระยะยาวในการบริหารฟื้นฟูประเทศ รวมทั้งเพื่อประโยชน์ในด้านข้อมูลของหมู่บ้านกรณีศึกษา ซึ่งเก็บข้อมูลและศึกษาจากการลงพื้นที่จริงของผู้ประเมินโครงการ

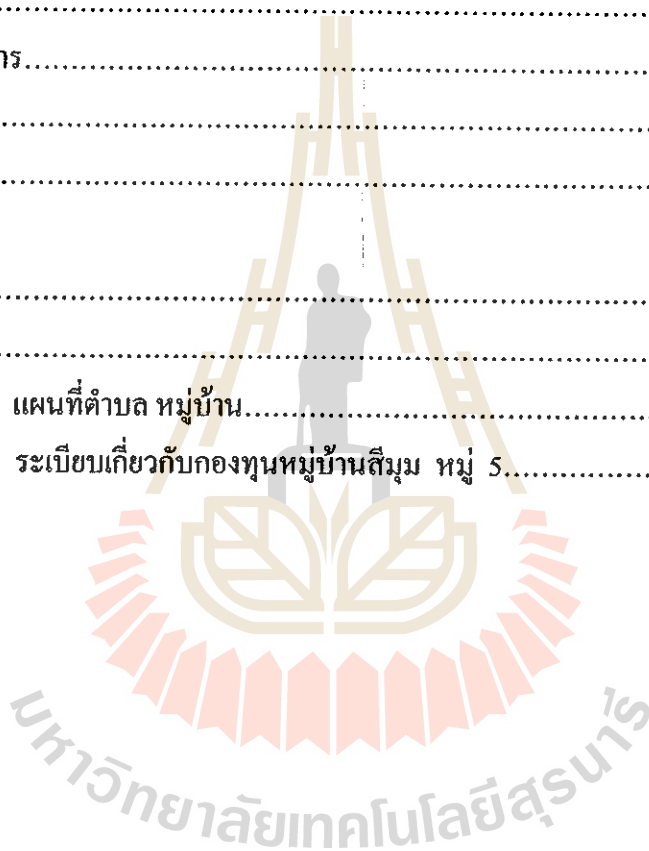
ผู้ประเมินโครงการ

น.ส.พยุภรณ์ มะลิใหม่

สารบัญ

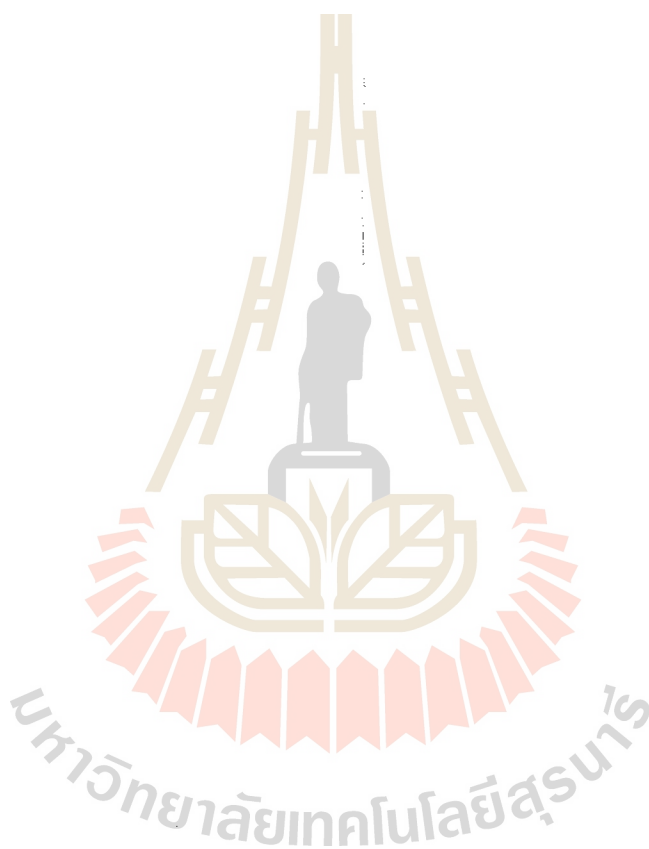
	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
หน้าอำนวยการ.....	ข
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
สารบัญ.....	จ
สารบัญตาราง.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1. หลักการและเหตุผล.....	1
2. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ.....	2
3. กรอบแนวคิดทฤษฎี.....	2
4. วิธีดำเนินการ.....	2
5. ผลที่คาดว่าจะได้จากการประเมินโครงการ.....	3
บทที่ 2 ปรัชญาวัฒนธรรมและเอกสารที่เกี่ยวข้อง.....	4
1. นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง.....	4
2. ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง.....	5
3. หลักเกณฑ์ และแนวทางในการดำเนินการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง.....	6
4. หลักการประเมินโครงการแบบซีพีพีโมเดล (CIPP Model).....	10
5. เอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง.....	12
บทที่ 3 วิธีการดำเนินโครงการ.....	14
1. วิธีการประเมินโครงการ.....	14
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	15
3. ตัวแปรและตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมิน.....	15
4. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน.....	18
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	19
6. การวิเคราะห์ข้อมูล.....	20

บทที่ 4 ผลการติดตามการประเมินโครงการ	21
1. ผลการประเมินบริบทชุมชน	21
2. ผลการประเมินโครงการ โดยภาพรวม	27
3. ผลการประมวลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้รู้	38
4. สรุปบรรลุมิติวัตถุประสงค์ของการทำสารนิพนธ์	39
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	43
1. วิตุประสงค์ของการประเมินโครงการ	43
2. วิธีดำเนินการ	43
3. ผลการดำเนินการ	43
4. อภิปรายผล	44
5. ข้อเสนอแนะ	48
บรรณานุกรม	50
ภาคผนวก	51
ภาคผนวก ก แผนที่ตำบล หมู่บ้าน	52
ภาคผนวก ข ระเบียบเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านสัจจุม หมู่ 5	55

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. จำนวนและร้อยละของประชากรจำแนกตามลักษณะของประชากร.....	23

บทที่ 1

บทนำ

1. หลักการและเหตุผล

การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 - ฉบับที่ 7 นั้น แม้จะประสบความสำเร็จในระดับหนึ่ง คือ เศรษฐกิจของประเทศมีความเจริญก้าวหน้าประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้น แต่ก็ยังมีปัญหาในการกระจายรายได้สู่ประชาชนไม่ทั่วถึงก่อให้เกิดผลกระทบในด้านอื่นตามมาอีกมาก เช่น ค่านิยมด้านวัตถุ สังคมไทยกลายเป็นสังคมบริโภคนิยม เกิดปัญหาสังคมต่าง ๆ เช่น ยาเสพติด สิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ อาชญากรรม สภาพครอบครัวเกิดการแตกแยกสังคมเกิดความอ่อนแอ เพราะการอพยพแรงงานไปทำงานต่างถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คือ การหนีสังคมชนบทเข้าสู่แรงงานภาคอุตสาหกรรม เป็นต้น

ปัญหาดังกล่าวพบว่าแนวคิดในการพัฒนามุ่งเฉพาะด้านเศรษฐกิจด้านเดียวนั้น ไม่เพียงพอ จำเป็นต้องพัฒนาสังคมแบบบูรณาการโดยพัฒนาด้านสังคม การเมือง การศึกษา วัฒนธรรม และที่สำคัญคือ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้ประชาชนคิดเป็น ทำเป็น รู้จักการตัดสินใจและแก้ปัญหาได้ จากวิกฤตที่เกิดขึ้นทำให้ภาครัฐได้ตระหนักถึงความจำเป็นในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้หันมาพึ่งตนเองได้อย่างเหมาะสมและมากที่สุด เพื่อมุ่งให้ครอบครัวอบอุ่นชุมชนเข้มแข็ง ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 แต่ก็ยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ทั้งหมด ดังนั้น แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 จึงได้ปรับปรุงปรัชญาเป้าหมายการพัฒนาเป็น “เศรษฐกิจพอเพียง” ตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลปัจจุบัน

ซึ่งรัฐบาลยุคปัจจุบัน โดยการนำของ ฯพณฯ พันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร ได้เห็นความจำเป็นของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยเฉพาะการเรียนรู้ที่จะพึ่งตนเองของชุมชนหมู่บ้านจนเกิดความเข้มแข็งในชุมชนหมู่บ้าน จึงมีนโยบายเร่งด่วนและได้แถลงต่อรัฐสภาถึงการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งละหนึ่งล้านบาท เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนในการลงทุนสร้างอาชีพและสร้างรายได้ให้แก่ประชาชนในชุมชนและวิสาหกิจขนาดเล็กในครัวเรือน หมู่บ้าน สี่มุม หมู่ที่ 5 ตำบล สี่มุม อำเภอ เมือง จังหวัด นครราชสีมา เป็นหนึ่งในหมู่บ้านที่ได้รับเงินกองทุน 1 ล้านบาท

เพื่อที่จะทราบว่าโครงการนี้จะประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใด รัฐบาลจึงได้ให้มีการประเมินโครงการโดยนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการและประเมินโครงการที่ประจำอยู่ในหมู่บ้าน ดังนั้นผู้ทำสารนิพนธ์ ซึ่งเป็นบัณฑิตประจำหมู่บ้านสี่มุม หมู่ 5 จึงทำการ

ประเมินกองทุน เพื่อศึกษาว่าโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองประสบความสำเร็จเพียงใด เกิดประโยชน์ต่อคนในหมู่บ้านหรือไม่ โดยนำเสนอในรูปแบบของสารนิพนธ์

2. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

2.1 เพื่อศึกษาว่ากองทุนหมู่บ้านสีมูม หมู่ที่ 5 สามารถดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติได้มากน้อยเพียงใด

2.2 เพื่อศึกษาปัจจัยด้านบวกและปัจจัยด้านลบที่ส่งเสริม และเป็นอุปสรรคบรรลุวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

2.3 เพื่อศึกษากระบวนการสร้างเครือข่ายองค์กรเพื่อการเรียนรู้และการเกิดความเชื่อมโยงระหว่างกันภายในหมู่บ้านและตำบล

2.4 เพื่อศึกษาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนะของประชาชนในบ้าน สีมูม หมู่ 5 และระดับความเข้มแข็งของชุมชนตามตัวชี้วัด ซึ่งกำหนดโดยกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

3. กรอบความคิดทฤษฎี

ผู้ทำสารนิพนธ์ได้ทำการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านสีมูม หมู่ 5 ครั้งนี้ ในรูปแบบของการทำวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Social Sciences) ซึ่งเป็นศาสตร์ที่ศึกษาพฤติกรรมของมนุษย์ และได้อาศัยต้นแบบทางความคิดเชิงระบบที่เรียกว่า “ซิฟฟ์โมเดล” (CIPP MODEL) ของ สตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) มาใช้ในการประเมินโครงการ โดยที่อักษรย่อดังกล่าวมีความหมายดังนี้

C ย่อมาจาก Context คือ บริบทของหน่วยระบบ โดยประเมินจุดประสงค์ของโครงการ

I ย่อมาจาก Input คือ ปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ เป็นการประเมินทรัพยากรที่นำมาใช้ในโครงการ

P ย่อมาจาก Process คือ กระบวนการของหน่วยระบบ เป็นการประเมินความเหมาะสมของกระบวนการดำเนินโครงการ

P ย่อมาจาก Product คือ ผลผลิตของหน่วยระบบ เป็นการประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้น

4. วิธีดำเนินการ

การดำเนินการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาให้เข้าใจเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ขั้นที่ 2 ศึกษาสภาพการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านสีมูม หมู่ที่ 5

ขั้นที่ 3 ใช้ชีพีทโมเดลวิเคราะห์กองทุนหมู่บ้านและกำหนดตัวบ่งชี้ที่ตลอดจนตัวแปรที่จะทำการเก็บข้อมูลเพิ่มเติม

ขั้นที่ 4 เก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ มี 2 ลักษณะคือ

1. ข้อมูลเชิงปริมาณ
2. ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ขั้นที่ 5 ประมวลผลสังเคราะห์ข้อมูลตามประเด็นที่จะต้องเขียนในบทที่ 3 และบทที่ 4

ขั้นที่ 6 ลงมือเขียน บทที่ 1, 2, 3, 4, 5 บรรณานุกรม และภาคผนวกจนสมบูรณ์ตามแนวทางที่มีคำอธิบายในชุดสารนิพนธ์ ในโครงร่าง ที่เป็นชุดภาคผนวก หมายเลข 1

5. ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมินโครงการ

ผลการศึกษานี้จะได้ประโยชน์ดังนี้

1. ทราบว่ากองทุนหมู่บ้านสีมูม หมู่ที่ 5 สามารถดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติได้มากน้อยเพียงใด
2. ทราบถึงปัจจัยด้านบวกและปัจจัยด้านลบที่ส่งเสริม และเป็นอุปสรรคบรรลุวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ
3. ทราบถึงกระบวนการสร้างเครือข่ายองค์กรเพื่อการเรียนรู้และการเกิดความเชื่อมโยงระหว่างกันภายในหมู่บ้านและตำบล
4. ทราบถึงตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนะของประชาชนในบ้าน สีมูม หมู่ 5 และระดับความเข้มแข็งของชุมชนตามตัวชี้วัด ซึ่งกำหนดโดยกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

บทที่ 2

ปริทรรศน์วรรณกรรมและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

ผู้ทำสารนิพนธ์ได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกรณีศึกษาหมู่บ้านสีมม หมู่ 5 ทั้งที่เป็น นโยบาย หลักการ ระเบียบต่าง ๆ รวมทั้งแนวคิด ทฤษฎีการประเมินและหลักวิชาที่เกี่ยวข้องกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีดังนี้

1. นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

1.1 นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

โดยที่รัฐบาลมีนโยบายเร่งด่วนในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ด้านบาท สำหรับเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม อีกทั้งเพื่อให้ท้องถิ่นมีขีดความสามารถในการจัดระบบและบริหารจัดการเงินกองทุนของตนเอง เพื่อสร้างศักยภาพในการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านสังคมและด้านเศรษฐกิจของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองสู่การพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน อันเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากของประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต

1.2 หลักการสำคัญของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

นโยบายดังกล่าวจะประสบความสำเร็จได้ ควรประกอบด้วยหลักสำคัญ 4 ประการ คือ

1.2.1 ความพร้อมของหมู่บ้านและชุมชนเมือง

1.2.2 การบริหารการจัดการเงินกองทุนหมุนเวียนหมู่บ้าน

1.2.3 การปฏิรูประบบบริหารราชการแผ่นดิน ตามแนวทางให้หมู่บ้าน เป็นศูนย์กลางในการพัฒนา

1.2.4 การติดตามและประเมินผล โดยมีตัวชี้วัดประสิทธิภาพของกองทุน

1.3 วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีดังนี้

1.3.1 เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง สำหรับการลงทุนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างหรือเพิ่มรายได้ การลดรายจ่าย และสร้างสัมพันธภาพที่ดีแก่ประชาชน

1.3.2 ส่งเสริมท้องถิ่นชุมชนให้มีความสามารถในการบริหารจัดการกองทุน เสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเอง โดยการเรียนรู้และคิดริเริ่มเพื่อแก้ปัญหา ของตนเองมีการสร้างศักยภาพของตนเอง และมีการสร้างเศรษฐกิจแบบพอเพียง

1.3.3 เพื่อเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจในระดับฐานรากของประเทศรวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันแต่ละชุมชนท้องถิ่นและสังคมโดยรวม

1.3.4 ประชาชนในท้องถิ่นมีศักยภาพ และความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคม

1.3.5 เสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง

2. ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมี 3 ระเบียบ คือ

1) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544

2) ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองและแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544

3) ระเบียบกองทุนหมู่บ้านสีมม หมู่ที่ 5 ตำบลสีมม อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

2.1 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544 ประกอบไปด้วย 2 หมวด ดังนี้

หมวด 1 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ จะเกี่ยวกับการดำรงตำแหน่ง การหมดวาระ และอำนาจหน้าที่ ของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

หมวด 2 สำนักคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง จะเกี่ยวกับสำนักงานมีอำนาจหน้าที่ของงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

2.2 ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ว่าด้วยการจัดตั้งและการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติและแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544 ประกอบด้วย 9 หมวด ดังนี้

หมวด 1 ข้อความทั่วไป กล่าวถึงนิยามความหมายของศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

หมวด 2 กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ กล่าวถึง ปรัชญา วัตถุประสงค์ และหลักการของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

หมวด 3 คณะอนุกรรมการสนับสนุนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กล่าวถึงการดำรงตำแหน่ง และอำนาจหน้าที่ของคณะอนุกรรมการ

หมวด 4 คณะอนุกรรมการสนับสนุนและติดตามการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านระดับจังหวัด กล่าวถึง การดำรงตำแหน่งและอำนาจหน้าที่ของคณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัด

หมวด 5 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กล่าวถึง คุณสมบัติ อำนาจหน้าที่ และเรื่องที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน

หมวด 6 กองทุนและสมาชิกกองทุน กล่าวถึง การดำเนินงานกองทุน และเรื่องเกี่ยวกับสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน

หมวด 7 การกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กล่าวถึง การดำเนินการกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

หมวด 8 การทำบัญชีและการตรวจสอบ กล่าวถึง การทำบัญชีและการตรวจสอบบัญชีกองทุนหมู่บ้าน

หมวด 9 บทเฉพาะกาล กล่าวถึง การดำเนินการในวาระเริ่มแรกของกองทุนหมู่บ้าน

2.3 ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองหมู่บ้านสีมูม หมู่ 5 ตำบล สีมูม อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ดังต่อไปนี้

1. ที่ตั้ง
2. วัตถุประสงค์
3. แหล่งที่มาของกองทุน
4. คุณสมบัติของสมาชิกกองทุน
5. การสมัครเข้าเป็นสมาชิก
6. การพ้นสภาพจากการเป็นสมาชิก

3.หลักเกณฑ์และแนวทางในการดำเนินการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

1. แบบติดตามสังเกตการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

การติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีส่วนสำคัญใน การ ประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองต่าง ๆ เนื่องจากกระบวนการเลือกคณะกรรมการกองทุน จะต้องเป็นไปตามข้อที่ 41 ของระเบียบคณะกรรมการว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 กล่าวว่

1. จะต้องมีการเวียนสามในสี่ของครัวเรือนทั้งหมดเข้าร่วมประชุม
2. การคัดเลือกคณะกรรมการหมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้เป็นไปตามมติที่ประชุม

2. การขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

การขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองนั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ได้ประเมินความพร้อมในด้าน

ต่าง ๆ ของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตามสภาพความเป็นจริง สำหรับหมู่บ้านและชุมชนเมืองจะต้องมีความพร้อมในด้านต่าง ๆ ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของหมู่บ้านสีมูม หมู่ 5

1. จำนวนประชากรในหมู่บ้านสีมูม หมู่ 5 มี 460 คน
2. จำนวนครัวเรือนในหมู่บ้านสีมูม หมู่ 5 มี 87 ครัวเรือน
3. อาชีพของประชากรในหมู่บ้านสีมูม ประกอบด้วย
  - 3.1 ทำนา
  - 3.2 ทำไร่ (มันสำปะหลัง, ข้าวโพด)
  - 3.3 ทำงานโรงงาน
  - 3.4 เลี้ยงสัตว์ (วัว, หมู, เป็ด, ไก่, ปลา)
  - 3.5 ค้าขาย
4. ผลผลิตของประชากรในหมู่บ้านสีมูม หมู่ 5
  - 4.1 ผลผลิตด้านการเกษตรและอื่น ๆ ในหมู่บ้านสีมูม หมู่ 5 ประกอบด้วย
    1. จากการทำนา คือ ข้าวเปลือก
    2. จากการปลูกมันสำปะหลัง คือ หัวมันสำปะหลัง
    3. จากการเลี้ยงสัตว์ คือ ไก่ เนื้อ วัว น้ํานม ปลา
    4. จากโรงงานอุตสาหกรรม
  - 4.2 ผลผลิตของหมู่บ้านสีมูม หมู่ 5 ส่วนใหญ่จะส่งไปจำหน่ายที่ในอำเภอเมือง
  - 4.3 รายได้เฉลี่ยของประชากรในหมู่บ้านสีมูม หมู่ 5 ต่อครัวเรือน 33,271 บาท ต่อปี

ส่วนที่ 2 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านสีมูม หมู่ 5

1. จำนวนครัวเรือนที่เข้าร่วมการประชุมเพื่อกำหนดวิธีการเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านสีมูม หมู่ 5 จำนวน 72 ครัวเรือน

2. วิธีการคัดเลือกกรรมการกองทุนหมู่บ้านสีมูม หมู่ 5 (โดยย่อ)

จำนวนครัวเรือนที่เข้าร่วมประชุม เพื่อกำหนดวิธีการเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 72 ครัวเรือน แล้วมี มติ ที่ประชุม มีมติเป็นเอกฉันท์ ในการคัดเลือกคณะกรรมการ โดยการเสนอชื่อ

3. วันที่มีการเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านสีมูม หมู่ 5 วันที่ 4 กรกฎาคม พ.ศ. 2544

4. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านสีมูม หมู่ 5 ทุกคนมีคุณสมบัติครบถ้วน ตามระเบียบของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน

5. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านสีมูม หมู่ 5 ได้ร่วมกันประเมินประสิทธิภาพในการบริหารเงินกองทุนหมู่บ้านของตนเองแล้วมีความเห็นว่า จำนวนคณะกรรมการที่มีประสิทธิภาพมีจำนวน ตั้งแต่ 5 คน ขึ้นไป

6. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านสีมูม หมู่ 5 ผู้ทรงคุณวุฒิ และที่ปรึกษาของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ประกอบด้วยคณะกรรมการ 15 คน ผู้ทรงคุณวุฒิ 1 คน ที่ปรึกษา 1 คน

ส่วนที่ 3 การเตรียมความพร้อมของหมู่บ้านสีมูม หมู่ 5

1. ระเบียบข้อบังคับสำหรับใช้ในการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านมีอยู่แล้ว
2. ระเบียบข้อบังคับ มีข้อกำหนดในเรื่องต่อไปนี้แล้วหรือไม่
  - มีข้อบังคับเกี่ยวกับสมาชิกภาพ (การเข้าเป็นสมาชิก การลาออก การฝากเงินออม การถือหุ้น ค่าธรรมเนียม และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสมาชิก
  - มีข้อบังคับเกี่ยวกับการรับเงิน การจ่ายเงินของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน
  - มีข้อบังคับเกี่ยวกับการกู้ยืมเงิน และชำระคืนเงินกู้
  - มีข้อบังคับเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีของกองทุน
3. วิธีการกำหนดระเบียบข้อบังคับ กำหนดขึ้นโดย

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านสีมูม หมู่ 5 และประชาชนในหมู่บ้านร่วมกันจัดทำขึ้น

ส่วนที่ 4 ทวนการดำเนินการของกองทุนหมู่บ้านสีมูม หมู่ 5

1. จำนวนกลุ่ม/องค์กรชุมชนภายในหมู่บ้าน ณ ปัจจุบันมีจำนวน 7 กลุ่ม
2. มีสมาชิกแล้ว ประกอบด้วยสมาชิกประเภทบุคคล คือ หัวหน้าครัวเรือน 57 คน
3. จำนวนเงินที่สมาชิกได้เข้ามามีส่วนร่วมกับกองทุนหมู่บ้านสีมูม หมู่ 5 ในรูปของการถือหุ้น/การออม/ค่าธรรมเนียม/เงินบริจาค หรือให้เปล่า ในปัจจุบันมีดังนี้
  - เงินออม/เงินถือหุ้น เป็นเงิน 100 บาท
  - ค่าธรรมเนียม เป็นเงิน 20 บาท

4. การเปิดบัญชีเงินฝากกับธนาคารออมสิน

เปิดบัญชีแล้ว เลขที่ 06-4310-20-098494-6 ธนาคารออมสิน สาขา

มุขมนตรี

วันที่เปิดบัญชี 24 ธันวาคม 2544

จำนวนเงินฝากคงเหลือ ณ ปัจจุบัน เป็นเงิน 9,335.62 บาท

5. หมู่บ้านสีมูม หมู่ 5 มีความร่วมมือหรือเชื่อมโยงในการพัฒนากับหมู่บ้าน ชุมชน หรือ เครือข่ายอื่นนอกหมู่บ้าน/ชุมชน ได้แก่

เทศบาลตำบลโคกกรวดกิจกรรมที่ร่วมกันดำเนินงาน ขายผลผลิต หัวมันสำปะหลัง
เทศบาลตำบลกุดจิก กิจกรรมที่ร่วมกันดำเนินงาน ขายผลผลิตข้าวเปลือก
เทศบาลตำบลโคกกรวด กิจกรรมที่ร่วมกันดำเนินงาน ขายผลผลิต ข้าวโพด

ส่วนที่ 5 แนวคิดในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง เมื่อได้รับการสนับสนุนเป็นวงเงิน ไม่เกิน 1,000,000 บาท จากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

1. วิธีการในการบริหารเงินกองทุนหมู่บ้านสีมูม หมู่ 5 ให้มีการกระจายผลประโยชน์อย่างทั่วถึง มีดังนี้

เป็นการกระจายอำนาจให้คนในหมู่บ้าน และชุมชน มีส่วนร่วมในการกำหนดอนาคตของตนเอง มีหลักประชาธิปไตย คือ สมาชิกทุกคนมีสิทธิออกเสียงได้ 1 เสียง และสมาชิกทุกคนทำโครงการขอกู้เงินกองทุน ต่อคณะกรรมการได้ทุกคนโดยเสมอภาค

2. วิธีการในการบริหารเงินกองทุนหมู่บ้านสีมูม หมู่ 5 ให้มีการหมุนเวียนอย่างต่อเนื่อง มีดังนี้ คณะกรรมการกลุ่มอยู่ในตำแหน่งคราวละ 2 ปี และสลับเปลี่ยนเพื่อให้สมาชิกมีส่วนร่วมได้บริหารกองทุน ส่วนการกู้เงินของสมาชิกได้ไม่เกิน 1 ปี จะต้องส่งต้นพร้อมดอกเบี้ย เพื่อเปิดโอกาสแก่ สมาชิกผู้อื่น มีสิทธิได้กู้ด้วย เพื่อให้มีการหมุนเวียนอย่างต่อเนื่อง

3. กองทุนหมู่บ้านสีมูม หมู่ 5 จะให้สมาชิกกู้ยืมเพื่อกิจกรรมอะไรบ้าง

1. เลี้ยงโค, เป็ด, ไก่, ปลา
2. ทำไร่มันสำปะหลัง
3. ทำนา
4. ค้าขาย
5. ทำไร่ข้าวโพด

4. หลักเกณฑ์ในการพิจารณาเงินกู้ จะพิจารณาถึง ตามเงื่อนไขของคณะกรรมการตามระเบียบข้อบังคับ ที่คณะกรรมการร่างขึ้น และคุณสมบัติของผู้กู้ และวัตถุประสงค์ของผู้กู้ว่าจะนำเงินที่กู้นั้นไปใช้ในทางที่ผู้กู้เขียนโครงการ ขึ้นต่อคณะกรรมการ ถ้าถูกต้อง ตามระเบียบข้อบังคับ วัตถุประสงค์ แล้ว คณะกรรมการจะอนุมัติ

5. วิธีการในการควบคุมและติดตามการใช้เงินกู้ วิธีดังนี้

- มีคณะกรรมการตรวจสอบเป็นรายบุคคล
- มีผู้ค้ำประกันตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด
- มีหลักทรัพย์ค้ำประกันเกินกว่าวงเงินที่คณะกรรมการกำหนด
- เมื่อผู้ผิดสัญญาจะเสียค่าปรับตามอัตราที่คณะกรรมการกำหนดไว้

6. วิธีการป้องกันความเสี่ยงภัยในการให้กู้ ประกอบด้วย

- พิจารณาเป็นรายกลุ่ม

- มีคณะกรรมการติดตามประเมินผลตรวจสอบ

7. วิธีการแก้ไขปัญหาในกรณีที่สมาชิกได้รับเงินกู้ไปแล้วไม่ส่งใช้คืนเงินต้น และดอกเบี้ยเงินกู้คืนตามสัญญาคือ

1. ติดตามผู้กู้ภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการกำหนด และผ่อนผันได้

2. ถ้าผู้ผิดสัญญาจะต้องเสียดำปรับตามข้อกำหนด

3. ถ้าผู้ผิดสัญญาตามข้อ 1, ข้อ 2 ผู้กู้ประกันจะต้องรับผิดชอบร่วมกัน

8. แนวทางในการบริหารกองทุนหมู่บ้านสีมูม หมู่ 5 ในด้านการจัดสวัสดิการให้แก่ประชาชนในหมู่บ้านสีมูม หมู่ 5 มีแนวทางดังนี้

1. คืนผลกำไรให้กับสมาชิก

2. ให้การศึกษาด้านวิชาการเพิ่มเติม ให้แก่สมาชิก และประชาชนโดยจะเชิญวิทยากร ผู้รู้มาเป็น วิทยากร

3. เปิดโอกาสให้ผู้ด้อยโอกาสได้เข้าร่วมกิจกรรม ของกองทุนหมู่บ้าน

9. ข้อคิดเห็นอื่น ๆ ในการบริหารกองทุนหมู่บ้านสีมูม หมู่ 5

1. อยากให้ทางราชการมีส่วนร่วม ในการให้ความรู้ด้านวิชาการแก่ชาวบ้าน

2. เปิดเวทีชาวบ้านระดับจังหวัด เพื่อให้ชาวบ้านแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

10. การประเมินความพร้อมในหมู่บ้านสีมูม หมู่ 5

มั่นใจว่าหมู่บ้านสีมูม หมู่ 5 มีความพร้อมรับการสนับสนุนเงินจัดสรรจากคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

11. รัฐบาลจะต้องให้การสนับสนุนด้านวิชาการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเรื่องใด

1. ด้านวิชาการ เกี่ยวกับการจัดการ และภาคปฏิบัติด้านการเกษตร

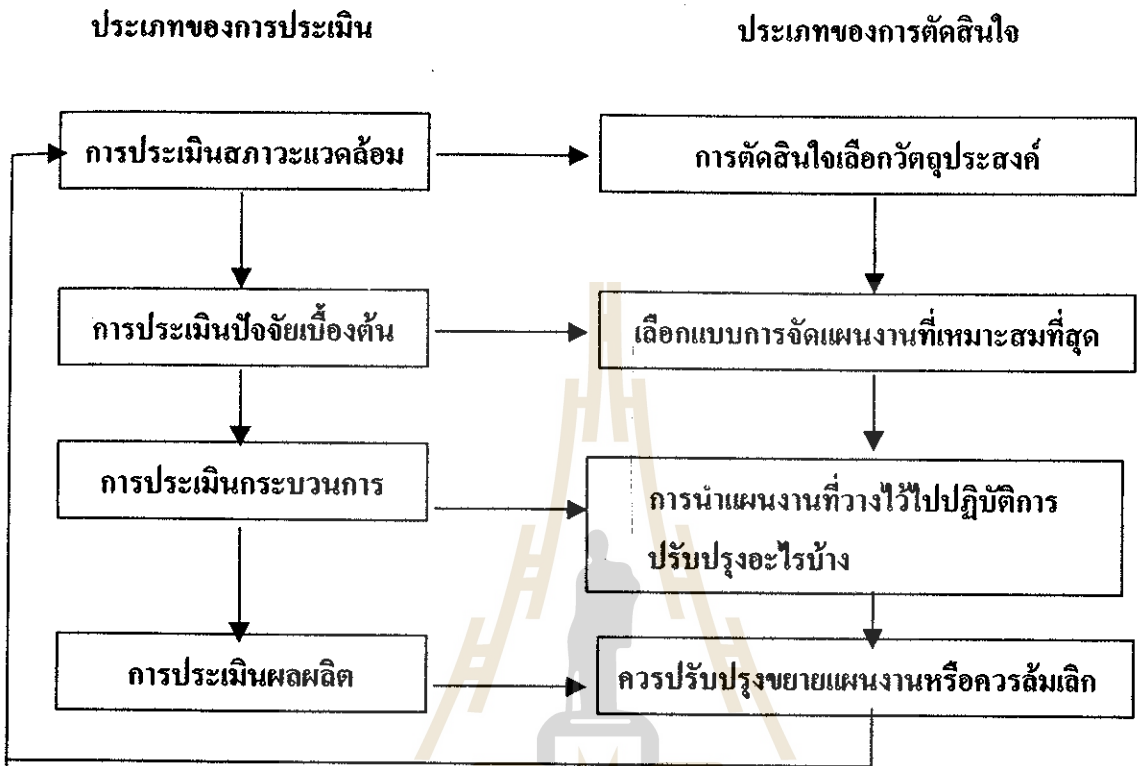
2. ด้านการตลาด เพราะชาวบ้านมีความรู้ด้านการตลาดน้อยมาก

4. หลักการประเมินโครงการรูปแบบการประเมินแบบซิฟฟ์โมเดล (CIPP MODEL)

1. รูปแบบการประเมิน ซิฟฟ์โมเดล (CIPP MODEL)

จำเนียร สุขหลายและคณะ ได้สรุป “รูปแบบการประเมินแบบซิฟฟ์โมเดล” ในหนังสือรวมบทความทางการประเมินโครงการ [สมหวัง พิธิยานุวัฒน์,(บรรณาธิการ),2544 : 221-234] ดังนี้ สตีฟเฟลบิม ได้เสนอแบบจำลองซิฟฟ์ เพื่อประเมินผลโครงการ ซึ่งได้ให้ความหมายของการประเมินผลว่า “เป็นกระบวนการของการวิเคราะห์เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจในทางเลือกต่าง ๆ ที่มีอยู่”

สรุปความสัมพันธ์ระหว่างการประเมินกับการตัดสินใจในแบบจำลองซิป (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์)

ความสัมพันธ์ระหว่างการตัดสินใจและประเภทของการประเมินกับการตัดสินใจ

2. แบบจำลอง(Model) การประเมินผล (เขาวดี วิบูลย์ศรี,2528.)

ได้กล่าวว่า การประเมินแบบจำลองซิปส์สามารถนำไปใช้ในการประเมินโครงการทั่วไปได้อย่างดี ประกอบไปด้วยการประเมินผล 4 ประเภท

การประเมินผล 4 ประเภทของแบบจำลองซิปส์(Cipp model) คือ

1. Context Evaluation (การประเมินเนื้อความ) เป็นการประเมินผลพื้นฐานเกี่ยวกับการค้นหาข่าวสารอันจะนำไปสู่การพัฒนาเป้าหมายของโครงการ โดยการประเมินผลจะจัดการรวบรวมข้อมูลให้กับหัวหน้าโครงการ

2. Input Evaluation (การประเมินตัวป้อน) เป็นการประเมินผลเพื่อค้นหาตัวประกอบหรือแนวทางที่เหมาะสม ที่จะอำนวยให้โครงการดำเนินไปตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

3. Process Evaluation (การประเมินผลกระบวนการ) การประเมินผลประเภทนี้จะทำหน้าที่ต่อจาก Context และ Input Evaluation เป็นการประเมินผล เพื่อค้นหาข่าวสารที่จะเป็นแนวทางหรือวิธีการปฏิบัติ

4. Product Evaluation (การประเมินผลผลิต) วัตถุประสงค์ของการประเมินผลประเภทนี้ก็คือ ตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ จากโครงการกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์

3. รูปแบบการประเมินชีพท์ โมเดลของ นิสา ชูโต ได้สรุปรูปแบบการประเมินแบบชีพท์ โมเดล ในหนังสือการประเมินโครงการ Program Evaluation (นิสา ชูโต, 2527.) ดังนี้ CIPP (Context, Input, Prpcess, Product) Model ซึ่งเน้นว่าการประเมินเป็นขบวนการต่อเนื่องในการหาข้อมูลและข้อเท็จจริงเกี่ยวกับโครงการเพื่อหาจากเรื่องที่เป็นประโยชน์เพื่อการตัดสินใจของผู้บริหาร

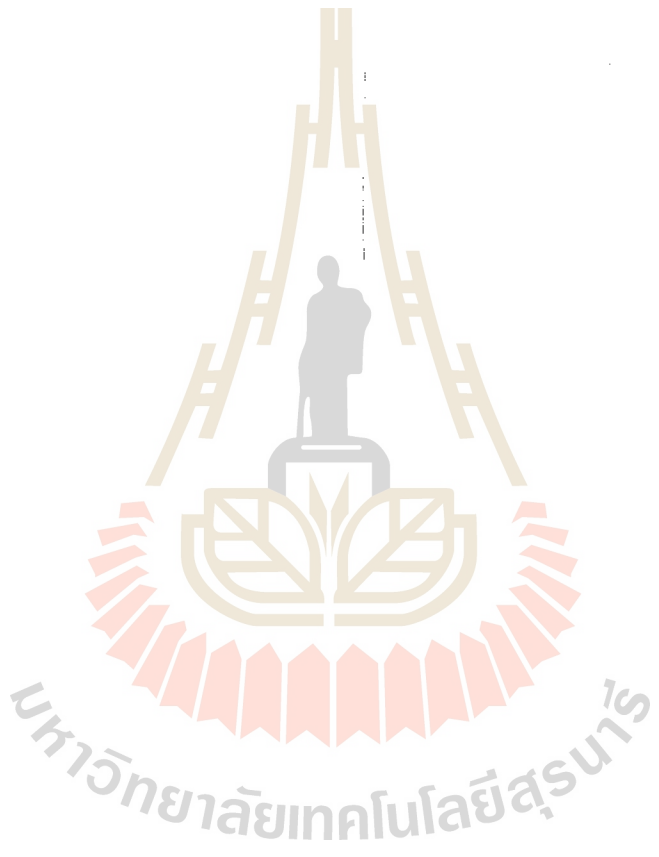
4. บุญธรรม กิจปริดาปริสุทธิ ได้กล่าวในหนังสือ “รวมบทความการวิจัย การวัดและประเมินผล” ว่าการประเมินแบบชีพท์โมเดล เป็นลักษณะการประเมินผลที่แบ่งส่วนของกิจการหรือโครงการที่ต้องการประเมินออกเป็น 4 ส่วน คือ Context, Input, Process, Product ซึ่งแต่ละส่วนมีความสัมพันธ์กัน

5. เอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ตั้งแต่ได้มีการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านขึ้นมา ได้มีหลาย ๆ ฝ่ายให้ความสนใจเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง จึงทำให้ มีบทความต่าง ๆ ในหนังสือพิมพ์ วารสาร ให้ผู้ที่สนใจได้อ่านทำความเข้าใจ เช่น

บทความของ ศ.นพ.ประเวศ วะสี ชี้ว่า ในความคิดกระแสหลัก เมื่อพูดถึงกองทุนจะหมายถึงทุนทางการเงินล้วน ๆ แล้วก็ลงไปสู่เทคนิควิธีการว่าจะเอาเงินมาจากไหน บริหารอย่างไร ระบบบัญชีเป็นอย่างไร ฯลฯ แต่จากประสบการณ์ของชาวบ้าน กองทุนหมู่บ้านนั้น ไม่ใช่ทุนทางการเงินอย่างเดียว ต้องประกอบขึ้นด้วย ทุนที่เป็นแต่ละคน คือทุนทางสังคมที่ถักทอคนแต่ละคนมาเป็นกลุ่มคนหรือสังคม ทุนทางวัฒนธรรม คือวิถีชีวิตร่วมกันของกลุ่มคนที่บรรสานสอดคล้องกับสิ่งแวดล้อม ทุนทางศีลธรรม หมายถึง ความถูกต้องแห่งการอยู่ร่วมกัน เช่น ความเอื้ออาทร ความสุจริต ความเสียสละ ทุนทางทรัพยากร เช่น ดิน น้ำ ป่า อากาศ ที่มีการอนุรักษ์และใช้อย่างเป็นธรรมและยั่งยืน ทุนทางปัญญา ได้แก่การเรียนรู้ร่วมกันในการปฏิบัติและนำเอาความรู้มาสังเคราะห์เป็นปัญญาและการจัดการ และ ทุนที่เป็นเงิน อันช่วยกันออมไว้เพื่อให้กระบวนการ

ขอและการจัดการรวมทั้งตัวเงินเป็นเครื่องกระตุ้นและส่งเสริมสร้างทุนที่ไม่ใช่เงิน 6 ประการดังกล่าวข้างต้น

 ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

บทที่ 3

วิธีดำเนินการประเมินโครงการ

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองของกองทุนหมู่บ้านสีมูม หมู่ 5 ตำบลสีมูม อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งผู้ทำสารนิพนธ์ได้เข้าปฏิบัติงานตั้งแต่เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2544 ในโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยมีวิธีดำเนินการประเมินโครงการเป็น 6 ขั้นตอน ดังนี้

1. วิธีการประเมินโครงการ
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. ตัวแปรและตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินโครงการ
4. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิธีการประเมินโครงการ

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองนี้เป็นการประเมินเชิงระบบ (System theory) ซึ่งเป็นการศึกษาและมองภาพรวมของหมู่บ้านและชุมชน จะประกอบด้วยหน่วยขององค์การ คือ หมู่บ้าน หน่วยปัจจัยนำเข้า หน่วยนำออกผลผลิต และหน่วยผู้ใช้ผลผลิตคือ สภาพแวดล้อมขององค์การ รูปแบบที่ประยุกต์ใช้ในการประเมินครั้งนี้คือ ซิปป์โมเดล ตามกรอบความคิดทฤษฎีที่ได้เสนอไว้ในบทที่ 1 ซึ่งประกอบด้วยการประเมิน 4 องค์ประกอบดังนี้

1. การประเมินสถานะแวดล้อม (Context Evaluation) เป็นการประเมินสภาพทั่วไปของหมู่บ้านและชุมชนท้องถิ่น คำว่า “บริบท” หมายถึง สภาพแวดล้อม ซึ่งอยู่รอบ ๆ หน่วยระบบกองทุนหมู่บ้านสีมูม หมู่ 5 ตำบลสีมูม อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา
2. การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) เป็นการประเมินปัจจัยนำเข้าทั้งหมดของระบบการบริหารจัดการและของหน่วยระบบกิจการของผู้กู้
3. การประเมินกระบวนการ (Processs Evaluation) เป็นการประเมินกระบวนการของทั้งสองหน่วยระบบ คือหน่วยระบบบริหารจัดการกองทุนและหน่วยระบบกิจการของผู้กู้
4. การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) เป็นการประเมินผลผลิตทั้งหมดที่เกิดขึ้น

ในหน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้ และหน่วยระบบการดำเนินกิจการของผู้กู้แต่ละราย

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการประเมินครั้งนี้กลุ่มตัวอย่างหรือผู้ให้ข้อมูลสำหรับการประเมิน ได้แก่ ชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในบ้านสิมม หมู่ 5 ตำบลสิมม อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งมีจำนวน 87 ครัวเรือน ประชากร 460 คน ซึ่งมีสถานภาพและบทบาทหน้าที่ต่าง ๆ ได้ดังนี้

2.1 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	จำนวน	15	คน
2.2 สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน	จำนวน	57	คน
2.2.1 สมาชิกที่ได้รับอนุมัติให้กู้	จำนวน	55	คน
2.2.2 สมาชิกทั่วไป	จำนวน	3	คน
2.3 ชาวบ้านที่ไม่ได้เป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน	จำนวน	20	คน
2.4 ผู้นำชุมชน ผู้อาวุโส ผู้นำกลุ่มอาชีพ	จำนวน	5	คน

3. ตัวแปรและตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินโครงการ

ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองครั้งนี้จำเป็นต้องมีการกำหนดตัวแปรและตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินโครงการซึ่งจะต้องทำให้สอดคล้องและสัมพันธ์กันของโครงการ การประเมินกองทุนหมู่บ้านนี้ได้กำหนดตัวชี้วัดตามกรอบความคิดเชิงระบบ แบบซิพพ์โมเดล (Cipp Model) ประกอบไปด้วย 2 ระบบคือ

1. หน่วยระบบ A เป็นระบบการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและแนะนำส่งเสริมผู้กู้
2. หน่วยระบบ B เป็นระบบการดำเนินกิจการของในส่วนของผู้กู้แต่ละราย

ดังนั้นในการกำหนดตัวชี้วัดเพื่อที่จะประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านสิมม หมู่ 5 แต่ละระบบประกอบไปด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ ตัวชี้วัดบริบท ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้า ตัวชี้วัดกระบวนการ และตัวชี้วัดผลผลิต ดังนี้

1. หน่วย A ระบบการบริหารจัดการกองทุนของหมู่บ้านและแนะนำส่งเสริมผู้กู้

1) Context Evaluation (C) บริบท ตัวชี้วัดมีรายละเอียดดังนี้

- 1.1 ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน
- 1.2 สภาพภูมิศาสตร์ของหมู่บ้าน
- 1.3 สภาพเศรษฐกิจและสังคมของหมู่บ้าน

- 1.4 วัฒนธรรมประเพณี
- 1.5 โครงสร้างพื้นฐานและทรัพยากรธรรมชาติ
- 1.6 ผู้นำชุมชน การรวมกลุ่ม และภูมิปัญญาท้องถิ่น
- 1.7 โครงการพัฒนาที่ผ่านมา
- 1.8 ความเข้มแข็งของชุมชน

2) Input Evaluation (I) ปัจจัย ตัวชี้วัดมีรายละเอียดดังนี้

- 2.1 นโยบายรัฐบาล ระเบียบแนวทางปฏิบัติจากส่วนกลาง
- 2.2 คณะกรรมการกองทุน
- 2.3 การเตรียมความพร้อม การสร้างความรู้ความเข้าใจแก่คณะกรรมการกองทุน

หมู่บ้านและชาวบ้าน

- 2.4 เงินกองทุน 1 ล้านบาท
- 2.5 เงินทุนสะสมอื่น ๆ
- 2.6 บัณฑิตกองทุน

3) Process Evaluation (P) กระบวนการ ตัวชี้วัดมีรายละเอียดดังนี้

- 3.1 การจัดทำระเบียบกองทุนหมู่บ้าน
- 3.2 การจัดทำเอกสารเพื่อขอขึ้นทะเบียนกองทุน
- 3.3 ระบบบัญชีกองทุน
- 3.4 กิจกรรมเกี่ยวกับสมาชิกกองทุน

- การรับสมัคร
- การหมดสภาพ
- ประเภทสมาชิก
- การทำทะเบียนสมาชิก

3.5 กิจกรรมเกี่ยวกับการกู้เงินกองทุน

- การคัดเลือกผู้กู้
- การจัดทำเอกสารประกอบการกู้
- การโอนเงินให้ผู้กู้
- การรับชำระหนี้

3.6 การตรวจสอบการใช้เงินกู้

- 3.7 การจัดทำรายงานของคณะกรรมการและเผยแพร่ผลดำเนินงาน
- 3.8 การจัดสรรผลประโยชน์
- 3.9 การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ โดยนักศึกษากองทุนและกิจกรรมอื่น ๆ

4) Product Evaluation (P) ผลผลิต ตัวชี้วัดมีรายละเอียดดังนี้

- 4.1 จำนวนสมาชิกกองทุน
- 4.2 จำนวนผู้ได้เงินกู้
- 4.3 ยอดเงินที่ให้กู้
- 4.4 จำนวนผู้ชำระเงินกู้ตามกำหนด
- 4.5 ยอดเงินชำระคืนตามกำหนด
- 4.6 การใช้เงินกู้ตามวัตถุประสงค์
- 4.7 ทักษะชีวิตของชุมชนต่อกองทุน ต่อบัณฑิตกองทุน
- 4.8 การเกิดเครือข่ายองค์กรการเรียนรู้
- 4.9 ความสามารถในการพึ่งตนเอง
- 4.10 ความเข้มแข็งของชุมชนที่เกิดจากกองทุนหมู่บ้าน

2. หน่วย B ระบบการดำเนินงานในส่วนของผู้ดูแลราย

1) Context Evaluation (C) บริบท ตัวชี้วัดมีรายละเอียดดังนี้

- 1.1 อาชีพผู้กู้
- 1.2 สมาชิกในครอบครัว
- 1.3 สภาพการอยู่อาศัย
- 1.4 รายได้ของครอบครัว
- 1.5 หนี้สินของครอบครัว

2) Input Evaluation (I) ปัจจัย ตัวชี้วัดมีรายละเอียดดังนี้

- 2.1 จำนวนเงินกู้ที่ได้รับอนุมัติ
- 2.2 จำนวนเงินลงทุนนอกเหนือจากเงินกู้
- 2.3 วัตถุประสงค์การกู้เงินตามโครงการ
- 2.4 สถานที่ และวัสดุอุปกรณ์ในการประกอบอาชีพ
- 2.5 ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ

2.6 จำนวนแรงงาน

3) Process Evaluation (P) กระบวนการ ตัวชี้วัดมีรายละเอียดดังนี้

- 3.1 การใช้จ่ายเงินกู้
- 3.2 การหาความรู้เพิ่มเติม
- 3.3 การหาตลาด
- 3.4 การทำบัญชีใช้จ่ายเงิน

4. Product Evaluation (P) ผลผลิต ตัวชี้วัดมีรายละเอียดดังนี้

- 4.1 ผลที่ได้ตามวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้
  - ผลโดยตรง
  - ผลโดยอ้อม

4. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ

วิธีการที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมีดังนี้

1) การสังเกตและบันทึก

การสังเกตและบันทึกเกี่ยวกับสภาพทั่วไปในด้านต่าง ๆ ของหมู่บ้าน ตลอดจนการสังเกตและบันทึกขณะร่วมกิจกรรม ทั้งแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม

2) สัมภาษณ์

การสัมภาษณ์คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ตัวแทนกลุ่ม ตลอดจนรายบุคคลในหมู่บ้าน โดยใช้แบบรายงานต่าง ๆ (บร.)

3) การจัดประชุมเวทีชาวบ้าน

4) การศึกษาเจาะลึกรายกรณี จากสมาชิกที่ได้รับอนุมัติเงินกู้จำนวน 5 รายที่มีวัตถุประสงค์การกู้ต่างกัน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบรายงานต่าง ๆ (บร.) และแบบเก็บข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อใช้ในการสังเกตและการสัมภาษณ์ มีดังนี้

- 1) แบบรายงาน บร.1 (แบบเก็บข้อมูลบริบทชุมชนหมู่บ้าน)
- 2) แบบรายงาน บร.2 (แบบเก็บข้อมูลตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน)
- 3) แบบรายงาน บร.3 (แบบรายงานความรู้ ความเข้าใจ ทักษะคิดที่มีต่อกองทุน หมู่บ้านและชุมชนเมือง)

- 4) แบบรายงาน บร.4 (แบบรายงานการปฏิบัติงานรายเดือน)
- 5) แบบรายงาน บร.5 (แบบรายงานผลการจัดเวทีบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง)
- 6) แบบรายงาน บร.6 (แบบรายงานผลการจัดเวทีกลุ่มผู้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง)
- 7) แบบรายงาน บร.7 (แบบรายงานการสัมภาษณ์เพื่อค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชน)
- 8) แบบรายงาน บร.8 (โครงการเศรษฐกิจชุมชนหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ เขียนแผนธุรกิจผู้ประกอบการ SMEs)
- 9) แบบรายงาน บร.9 (แบบบันทึกการสัมภาษณ์)
- 10) แบบรายงาน บร.10 (แบบสรุปบทเรียนชุมชนหมู่บ้าน)
- 11) แบบรายงาน บร.11 (แบบศึกษาเจาะลึกรายกรณี)
- 12) แบบรายงาน บร.12 (การวิเคราะห์จัดทำแผนแม่บทชุมชน)
- 13) แบบสัมภาษณ์เพิ่มเติม

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การสังเกตและบันทึก

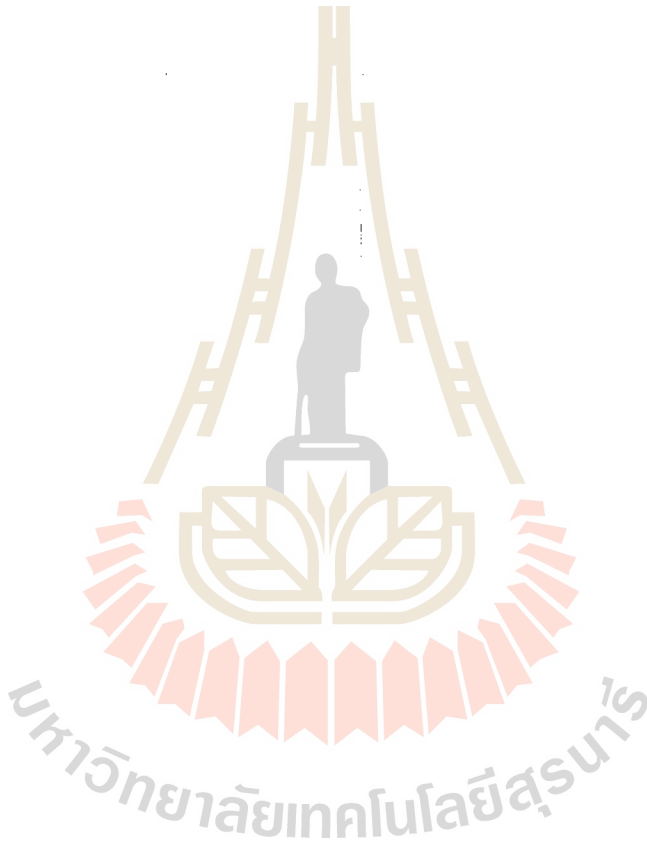
การสังเกตและบันทึกเกี่ยวกับสภาพทั่วไปด้านต่าง ๆ ของหมู่บ้าน ตลอดจนการสังเกตและบันทึกขณะร่วมกิจกรรม ทั้งแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม
2. สัมภาษณ์

การสัมภาษณ์คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ตัวแทนกลุ่ม ตลอดจนรายบุคคลในหมู่บ้าน โดยใช้แบบรายงานต่าง ๆ (บร.)
3. การจัดประชุมเวทีชาวบ้าน
4. การศึกษาเจาะลึกรายกรณี จากสมาชิกที่ได้รับอนุมัติเงินกู้จำนวน 55 รายที่มีวัตถุประสงค์การกู้ต่างกัน

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่อยู่ในลักษณะของตัวเลข แล้วสรุปผลโดยใช้ค่าสถิติ เป็นค่าสถิติที่แสดงลักษณะและแปลผลอย่างครอบคลุมเฉพาะกลุ่มเป้าหมายที่ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเท่านั้น ได้แก่ การแจกแจงความถี่ การคำนวณค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

6.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลที่อยู่ในลักษณะของข้อความเขียนบรรยายความคิดเห็นในประเด็นที่กำหนดให้แล้วสรุปผลโดยการประมวลความคิดเห็นเป็นข้อความที่จะนำไปใช้ในประเด็นที่ต้องการ

บทที่ 4

ผลการติดตามการประเมินโครงการ

สารนิพนธ์บทนี้จะแสดงผลการติดตามประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านบ้านสิมม หมู่ 5 ตำบลสิมม อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งเป็นการรายงานข้อมูลที่ได้ตามกรอบความคิดทฤษฎี ซิฟฟ์ โมเดล (CIPP Model) และการเก็บรวบรวมข้อมูลตามตัวชี้วัดต่าง ๆ ที่ได้ประยุกต์จากรูปแบบการประเมินแบบซิฟฟ์ เมื่อนำมาวิเคราะห์โดยจำแนกตามวัตถุประสงค์ของการทำสารนิพนธ์ ซึ่งแบ่งได้ดังนี้

1. ผลการประเมินบริบทชุมชน
2. ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม
3. ผลการประเมินผลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้กู้
4. ผลอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นจากโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ
5. สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการทำสารนิพนธ์

โดยที่จะใช้หลักการประเมินตามสภาพจริง (Authentic Evaluation) เป็นสำคัญ ดังนั้นสำหรับตัวชี้วัดหรือตัวแปรที่ผู้ประเมินไม่สามารถตั้งเกณฑ์การตัดสินค่าได้ ก็จะนำเสนอข้อมูลตามสภาพจริงเท่านั้น ส่วนตัวชี้วัดใดที่สมควรตั้งเกณฑ์ตัดสินค่าได้ ก็จะแสดงเกณฑ์นั้นอย่างชัดเจน ควบคู่ไปกับการเสนอข้อมูล และเสนอผลการตัดสินค่า

1. ผลการประเมินบริบทชุมชน

1. บริบทระดับประเทศ

ในปี 2544 เศรษฐกิจไทยชะลอตัวตั้งแต่ช่วงต้นปี เนื่องจากภาคการส่งออกได้รับผลกระทบค่อนข้างรุนแรงจากการชะลอตัวของภาวะเศรษฐกิจโลก ทั้งปีมูลค่าการส่งออกโดยรวมหดตัวจากปีก่อนหน้า การฟื้นตัวของเศรษฐกิจไทยในระยะต่อไปคงขึ้นอยู่กับฟื้นตัวของเศรษฐกิจโลก ตลอดจนความพร้อมของภาคธุรกิจในการตัดวงประโยชน์จากการฟื้นตัวของเศรษฐกิจโลกดังกล่าว

ในด้านสังคม พบว่าสังคมเมืองมีการขยายอย่างรวดเร็วทำให้เกิดปัญหาการขาดแคลนทรัพยากรในการอุปโภคบริโภค และยังเกิดปัญหาการล่มสลายของภาคเกษตรกรรม เนื่องจากราคาผลผลิตตกต่ำ เกษตรกรจึงหันตัวเองไปอยู่ในภาคอุตสาหกรรมแทน และย้ายเข้าสู่สังคมเมืองกันมากขึ้น ด้านสิ่งแวดล้อม ในปัจจุบันประเทศไทยประสบปัญหาหมอกควันเป็นพิษมากขึ้น เนื่องการขยายตัวของประชากรและชุมชนเมือง ซึ่งการแก้ไขปัญหา

เหล่านี้ต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจกันจากทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อให้ประเทศไทยพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น

1.2 บริบทระดับท้องถิ่น

1.2.1 ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้านสิมม หมู่ 5

ที่มาของชื่อหมู่บ้านสิมม หมู่ 5 ได้มีผู้อาวุโสเล่าต่อกันมาเป็นเวลาช้านานว่า ได้มีชาวเวียงจันทร์เดินทางมารอนแรมอพยพถิ่นฐานลงมาเรื่อยๆ จากเหนือสู่อีสานได้จนกระทั่ง มาพักแรมกองคาราวานอยู่ ณ ที่แห่งหนึ่ง ก็จวนใกล้สว่าง พ่ายังมีคสัวๆ หมอกปกคลุมพื้นที่บริเวณแห่งนั้น จึงได้พากันไปล้างหน้าบริเวณสระน้ำสี่เหลี่ยมขนาดใหญ่สระที่นั้น และมองเห็นน้ำในสระเป็นสีขาวขุ่นมัวๆ จึงพากันเรียกว่าสีมัว ต่อมาจึงเรียกชื่อหมู่บ้านเพี้ยนมาเป็นสิมมตราบจนทุกวันนี้

การตั้งถิ่นฐานได้เริ่มก่อตั้งในปี พ.ศ. 2394 หรือประมาณ 150 ปี มาแล้ว คนกลุ่มแรกที่มาเริ่มก่อตั้งหมู่บ้านนี้อพยพมาจากประเทศลาวซึ่งเป็นชาวเวียงจันทร์ อพยพมาเพื่อจะแสวงหาถิ่นที่อยู่ใหม่ หาทำเลที่ดิน ทำมาหากินที่ดีกว่า และสร้างครอบครัวให้มั่นคงและต้องการอยู่ในพื้นที่ ที่มีความอุดมสมบูรณ์ เพื่อความอยู่รอดของตัวเองและครอบครัว

1.2.2 สภาพปัจจุบัน

ลักษณะประชากร

หมู่บ้านสิมม หมู่ 5 มีจำนวนประชากร 460 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 52.60 กลุ่มอายุส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 18-50 ร้อยละ 46.30 ซึ่งเป็นช่วงวัยทำงาน

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของประชากรจำแนกตามลักษณะของประชากร

ลักษณะของประชากร	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
- ชาย	218	47.39
- หญิง	242	52.61
2. อายุ		
1 วัน - 3 ปีเต็ม	20	4.35
3 ปี 1 วัน - 6 ปีเต็ม	34	7.39
6 ปี 1 วัน - 12 ปีเต็ม	46	10
12 ปี 1 วัน - 14 ปีเต็ม	17	3.70
15 ปี 1 วัน - 18 ปีเต็ม	35	7.60
18 ปี 1 วัน - 50 ปีเต็ม	213	46.30
50 ปี 1 วัน - 60 ปีเต็ม	32	6.96
60 ปี 1 วันขึ้นไป	63	13.70
3. จบการศึกษา		
ชั้น ป.4	จำนวน 125 คน	
ชั้น ป.6	จำนวน 78 คน	
ชั้น ม.3	จำนวน 59 คน	
ชั้น ม. 6	จำนวน 32 คน	
อนุปริญญา	จำนวน 11 คน	
ปริญญาตรี	จำนวน 22 คน	

แหล่งน้ำที่สำคัญของชุมชน

แหล่งน้ำที่สำคัญของตำบล คือ แหล่งน้ำจากเขื่อนชลประทานโคกแฝก อำเภอขามทะเลสอไหลมาเก็บไว้ที่ บึงสีมุน เนื้อที่ 72 ไร่ ลึก 3.50 เมตร ใช้เป็นแหล่งเก็บน้ำดื่มเพื่อใช้เป็นแหล่งน้ำดิบผลิตเป็นน้ำประปาจ่ายให้ราษฎร 7 หมู่บ้าน คือ หมู่ที่ 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ของตำบลสีมุน ในส่วนของหมู่ 5 ก็มีแหล่งเก็บน้ำดิบ คือ หนองแล้ง เมื่อตอนฤดูแล้ง ฝนไม่ตกชาวบ้านก็จะใช้น้ำในหนองแล้งสามารทที่ดื่มกินได้

สภาพที่ดิน

ที่ดินเป็นที่โคกนั้น มีลักษณะเป็นดินร่วนปนดินทรายเหมาะสำหรับปลูกมันสำปะหลังทุกพื้นที่ของหมู่บ้านที่เป็นที่โคกนั้นนอกจากใช้เป็นที่อยู่อาศัยของประชากรในหมู่บ้านแล้ว พื้นที่ส่วนใหญ่ที่เป็นที่โคกนั้นยังปลูกมันสำปะหลังทุกแปลง ที่ลุ่มสำหรับทำนา ปลูกผักมีลักษณะเป็นดินเหนียวเหมาะสำหรับปลูกข้าว และสามารถทำนาได้ปีละ 2 ครั้ง คือ นาปรัง และนาปี

ป่าไม้และพื้นที่สาธารณะ

ปัจจุบันป่าที่เคยมีในอดีตยังคงมีเหลืออยู่ไม่มากนัก เพราะชาวบ้านได้ตัดไม้ทำลายป่าเพื่อที่จะสร้างที่อยู่อาศัย มีแต่ไร่มันสำปะหลังเท่านั้น พื้นที่ทั้งหมด 970 ไร่ เป็นพื้นที่ทำกิน 860 ไร่ พื้นที่ที่อยู่อาศัย 110 ไร่

ลักษณะการตั้งหมู่บ้าน

ที่ตั้งหมู่บ้านสิมม ตั้งอยู่ทางทิศเหนือของอำเภอเมืองระยะห่างจากที่ว่าการอำเภอเมือง 30 กิโลเมตร การคมนาคมสะดวก

บ้านสิมม หมู่ที่ 5 นี้มีทำเลที่ตั้งแบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ ส่วนที่อยู่บนที่สูงกับที่ลุ่ม โดยมีถนนลาดยางสายอำเภอขามทะเลสอ ไปตำบลโลกสูง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ถนนกรมทางหลวงหมายเลข 2198 ในส่วนที่อยู่บนที่สูงนั้นพื้นที่ส่วนใหญ่ใช้สำหรับการเกษตร เช่น ไร่มันสำปะหลัง ที่อยู่อาศัยและเลี้ยงสัตว์ อีกส่วนหนึ่งคือที่ราบลุ่มใช้สำหรับทำนา ปลูกผัก

อาณาเขตติดต่อกับหมู่บ้านอื่น

ทิศเหนือ	ติดต่อกับหมู่ 2	บ้านสิมม
ทิศใต้	ติดต่อกับหมู่ 1	บ้านคอน
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับหมู่ 4	บ้านสิมม
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับหมู่ 6	บ้านสิมม และหมู่ 7 บ้านใหม่เจริญศรี

สาธารณูปโภค

- ถนนเมื่อเริ่มก่อตั้งหมู่บ้านสิมม หมู่ 5 มีสภาพเป็นถนนแบบถนนดิน และเป็นถนนลูกรังเมื่อปี พ.ศ. 2518 ยาว 1,000 เมตร เป็นถนนลาดยางเมื่อพ.ศ. 2539 ยาว 1,000 เมตร ถนนในหมู่บ้านทั้งหมดยาว 2,000 เมตร

- ไฟฟ้าเข้าสู่หมู่บ้าน เมื่อปี พ.ศ. 2524
- ประปาหมู่บ้านสร้างเมื่อปี พ.ศ. 2531 ซึ่ง ใช้น้ำประปาจาก ประปาบ้านคอนหมู 1 ทุกหลังคาเรือน จำนวน 89 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 100
- โทรศัพท์มียังไม่ครบทุกครัวเรือน มีใช้บางครัวเรือน ประมาณร้อยละ 25

เครือญาติ

ประชากรในหมู่บ้านส่วนใหญ่จะเป็นญาติพี่น้องกัน มีคนใช้นามสกุลปราณีตพลกรัง เป็นจำนวนมาก และมีการเคารพนับถือผู้สูงอายุ บางคนไม่ได้เป็นญาติพี่น้องกันแต่บ้านอยู่ใกล้กันก็มีการเคารพนับถือกันเป็นเพื่อนบ้านที่ดีต่อกัน มีอะไรก็จะแบ่งกัน

ผู้นำทางการเมืองการปกครอง

ผู้ใหญ่บ้านสีมูม หมู่ที่ 5 คือ นายสมัย เตียนพลกรัง และมีผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน 2 คน คือนายคุณ ปราณีตพลกรัง กับนางอรุณ จันทรมนตรี และหมู่บ้านนี้มีสมาชิกอบต.

จำนวน 2 คน คือนายสมวงษ์ ปราณีตพลกรังเป็นประธานองค์การบริหารส่วนตำบลสีมูม ซึ่งเป็นผู้ที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านนี้ และมีสมาชิกอบต. ที่เป็นผู้หญิง อีกคนหนึ่งคือ นางสมบุญ เชนสันเทียะ

สภาพเศรษฐกิจและสังคม

อาชีพหลักของคนในหมู่บ้านคือ อาชีพทำนา, ทำไร่มันสำปะหลัง, ไร่ข้าง, ค้าขาย, ช่างต่าง ๆ เช่น ช่างไม้ ช่างปูน ช่างอ้อเหล็ก และส่วนคนที่เป็นหนุ่มเป็นสาว จะไปทำงานรับจ้างที่มหาชัย จังหวัดสมุทรสาคร หรือไม่กี่โรงงานในเขตอุตสาหกรรมสุรนารี ปัจจุบันในหมู่บ้านมีร้านค้า 7 ร้าน และโรงเรียนในหมู่บ้านเป็นโรงเรียนบ้านสีมูม เป็นของหมู่ 4 และสถานที่รักษาเมื่อเจ็บป่วยก็คือ สถานีอนามัยตำบลสีมูม อ.เมือง จ.นครราชสีมา และโรงพยาบาลขามทะเลสอ อำเภอขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา

วัฒนธรรมประเพณี

เนื่องจากหมู่บ้านนี้เป็นหมู่บ้านขนาดเล็ก จึงยังไม่มีวัด ส่วนใหญ่เมื่อมีการทำบุญก็จะไปทำที่หมู่บ้านอื่น เช่น วัดสีมูมใต้ หมู่ 2 มีประเพณีที่สำคัญในเดือนต่าง ๆ ดังนี้คือ

เดือน	กิจกรรม	กิจกรรมในวันขึ้นปีใหม่
เดือน มกราคม	ทำบุญประเพณี	ตั้งบวชในวันขึ้นปีใหม่
เมษายน	“	วันสงกรานต์
พฤษภาคม	“	เลี้ยงตาปู่, ทำบุญกลางบ้าน
กรกฎาคม	“	เข้าพรรษา
ตุลาคม	“	วันออกพรรษา, ตั้งบวชเทโว
ธันวาคม	“	ทอดกฐิน, ลอยกระทง

ความเชื่อค่านิยมต่าง ๆ ก็ยังคงมีอยู่ เช่น มีศาลพระภูมิ ศาลเจ้าแม่ตะเคียนทอง ศาลตาปู่ เชื่อว่าจะคุ้มครองให้ชีวิตมีความเป็นอยู่เป็นสุข

สำหรับภาษาพื้นบ้านส่วนใหญ่เป็นภาษาถิ่น ภาษาโคราช ภาษาลาว

โรงเรียนและการศึกษา

หมู่บ้านสีมูม หมู่ 5 ไม่มีโรงเรียนในหมู่บ้าน เด็กนักเรียนทั้งหมดไปเรียนที่โรงเรียนบ้านสีมูม ซึ่งอยู่ในหมู่บ้านสีมูม หมู่ที่ 4 เป็นโรงเรียนมัธยมที่ขยายโอกาสทางการศึกษา มีสอนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

สุขภาพอนามัย

สถานีอนามัยบ้านสีมูมตั้งอยู่ที่บ้านสีมูม หมู่ที่ 4 ตำบลสีมูม ได้ทำโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้นหน้า เช่น

- โครงการควบคุมโรคติดต่อ เช่น ควบคุมโรคอุจจาระร่วง , ควบคุมโรคหนองพวยโรคพิษสุนัขบ้า, การควบคุมยุงลายโดยใช้ทรายอะเบต

- โครงการสาธารณสุข เช่น อบรม อ.ส.ม. ผู้ใหญ่บ้านและผู้นำชุมชน

- โครงการอนามัยแม่และเด็ก เช่น การให้บริการอนามัยแม่และเด็ก, รมรงค์ส่งเสริม

สุขภาพ

- โครงการโภชนาการ เช่น ให้โภชนาการศึกษารณรงค์ ควบคุมโรคขาดไอโอดีน

- โครงการวางแผนครอบครัว เช่น บริการวางแผนครอบครัว

เมื่อมีผู้นำชุมชนก็มีการร่วมกันจัดทำกลุ่มต่าง ๆ ภายในหมู่บ้าน ปัจจุบันมีจำนวน 7 กลุ่ม จำแนกเป็น

1. กลุ่มผู้เลี้ยงสัตว์ กิจกรรมกลุ่มคือเลี้ยงโคขุน เพื่อจำหน่าย จำนวนสมาชิก 10 คน จัดตั้งเมื่อ 1 ม.ค. 44 เงินทุนสะสม 5,000 บาท

2. กลุ่มผู้ปลูกมันสำปะหลัง กิจกรรมกลุ่มคือหาพันธุ์มันมาจำหน่าย หาปุ๋ยมาจำหน่าย มีสมาชิกจำนวน 25 คน จัดตั้งเมื่อ 5 มี.ค. 40 เงินทุนสะสม 30,000 บาท

3. กลุ่มผู้ทำนา กิจกรรมกลุ่มคือ หาพันธุ์ข้าวมาจำหน่ายพร้อมทั้ง ปุ๋ย และเครื่องมือการเกษตรจำนวนสมาชิก 20 คน จัดตั้ง 20 มี.ย. 38 มีเงินทุนสะสม 20,000 บาท

4. กลุ่มค้าขาย กิจกรรมกลุ่มคือหาสินค้าอุปโภคบริโภคมาจำหน่ายในหมู่บ้าน มีสมาชิกจำนวน 9 คน จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 1 ม.ค. 2541 มีเงินทุนสะสม 30,000 บาท

5. กลุ่มผู้ปลูกข้าวโพด กิจกรรมกลุ่มคือ หาเมล็ดพันธุ์ข้าวโพด, ปุ๋ย พร้อมรวบรวม

ผลิตไปจำหน่าย มีจำนวนสมาชิก 13 คน จัดตั้งเมื่อ 15 ก.ค. 42 มีเงินทุนสะสม 10,000 บาท

6. กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มีจำนวน 175 คน จัดตั้งขึ้นเมื่อ 1 ก.พ. 2536 มีเงินทุนสะสม 200,000 บาท

7. กลุ่มฌาปนกิจหมู่บ้าน จำนวนสมาชิก 88 ครอบครัว จัดตั้งขึ้นเมื่อ 1 ม.ค. 2540 มีเงินทุนสะสม 7,000 บาท

ส่วนภูมิปัญญาท้องถิ่นยังไม่มีในหมู่บ้านนี้ เนื่องจากชาวบ้านส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมแบบพออยู่พอกิน

2. ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม

ผลการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้าน บ้านสีมูม หมู่ 5 โดยภาพรวมมีดังนี้

2.1 ผลการประเมินหน่วยระบบ A

หน่วยระบบ A คือหน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้

2.1.1 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A พบว่า

1) นโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติจากการสัมภาษณ์และเปิดเวทีชาวบ้านในหมู่บ้านพบว่า ชาวบ้านส่วนใหญ่เข้าใจว่าเงินของกองทุนหมู่บ้านเป็นเงินที่รัฐบาลจัดสรรให้กับหมู่บ้านทุกหมู่บ้าน แห่งละ 1 ล้านบาท เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้าน เพื่อการพัฒนาอาชีพ โดยให้ชาวบ้านได้กู้ยืมเงินไปประกอบอาชีพของตนเอง หรือนำเงินไปลงทุนประกอบกิจการเพิ่มเติม โดยชาวบ้านจะต้องบริหารจัดการเงินกองทุนของตนเอง

2) คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน

กองทุนหมู่บ้านสีมูม หมู่ 5 นี้ ประกอบไปด้วยคณะกรรมการ 15 คน ผู้ทรงคุณวุฒิ 1 คน ที่ปรึกษา 1 คน

1. นายชวน	เขียนพลกรัง	ประธาน
2. นายสมคิด	ปราณีตพลกรัง	รองประธาน
3. นายสมชัย	เตียนพลกรัง	เลขานุการ
4. นางอรุณ	จันทรมนตรี	เหรัญญิก
5. นายสุพจน์	เตียนพลกรัง	กรรมการ
6. นายแมน	โพธิ์สูงเนิน	กรรมการ
7. นายคุณ	เต็มพรมราช	กรรมการ

8. นายคุณ	ปราณีตพลกรัง	กรรมการ
9. นางบุญเหลือ	ปราณีตพลกรัง	กรรมการ
10. นางสมบุญ	เขนสันเทียะ	กรรมการ
11. น.ส.เรวดี	พิมพ์ิสาร	กรรมการ
12. นางกัณทิมา	เงินพลกรัง	กรรมการ
13. นางแสวง	ปราณีตพลกรัง	กรรมการ
14. นางสาวราญ	ทิมโคกกรวด	กรรมการ
15. นางทองแท่ง	แจ่มพุดชา	กรรมการ

ที่ปรึกษา

1. นายสมวงษ์ ปราณีตพลกรัง

ผู้ทรงคุณวุฒิ

1. นางสมมุ้ง สมพลกรัง

กรรมการกองทุนมีการดำรงตำแหน่งคราวละสองปี เมื่อครบกำหนดระยะเวลาหนึ่งปี นับแต่วันที่กรรมการกองทุนเข้ารับตำแหน่งให้กรรมการกองทุนจับฉลากออกจากจำนวนกึ่งหนึ่งแล้วคัดเลือกเข้าดำรงตำแหน่งใหม่ กรรมการกองทุนซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับคัดเลือกอีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งเกินสองวาระติดต่อกันมิได้ ซึ่งหมู่บ้านสีมูม หมู่ 5 ได้ทำการจับฉลากออกจากจำนวนกึ่งหนึ่งแล้วคัดเลือกกรรมการใหม่แล้ว ผลก็คือ สมาชิกเสนอชื่อกรรมการชุดเดิมบริหารกองทุน แต่เปลี่ยน 2 คน จากนางสุชาดา เพียรขุนทด มาเป็นนางสมบุญ เขนสันเทียะ และนางจวนแจ้ กาญจนกาศ เป็น น.ส.เรวดี พิมพ์ิสาร

3) การเตรียมความพร้อม

มีระเบียบข้อบังคับสำหรับใช้ในการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน โดยระเบียบข้อบังคับ มีข้อกำหนดดังนี้

- เกี่ยวกับสมาชิกภาพ เช่นการเข้าเป็นสมาชิก การลาออก การฝากเงินออม การถือหุ้น ค่าธรรมเนียม และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสมาชิก
- ข้อบังคับเกี่ยวกับการรับเงิน การจ่ายเงินของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน
- ข้อบังคับเกี่ยวกับการกู้ยืมเงิน และชำระคืนเงินกู้
- ข้อบังคับเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีของกองทุน

ซึ่งวิธีการกำหนดระเบียบข้อบังคับ กำหนดขึ้น โดยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน บ้านสีมูม หมู่ 5 และประชาชนในหมู่บ้าน

- 4) เงินกองทุน 1 ล้านบาท ที่ได้รับจัดสรรจากรัฐบาล ทางกองทุนหมู่บ้าน

มีแบบประเมินความพร้อมกองทุนหมู่บ้านดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของหมู่บ้านสีมม หมู่ 5
2. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านสีมม หมู่ 5
3. การเตรียมความพร้อมของหมู่บ้านสีมม หมู่ 5
4. ทุนดำเนินการของกองทุนหมู่บ้านสีมม หมู่ 5
5. แนวคิดในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านบ้านสีมม หมู่ 5 เมื่อได้รับการสนับสนุนเป็นเงินไม่เกิน 1,000,000 บาท จากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

3) ระบบบัญชีกองทุน

ระบบบัญชีกองทุน มีบัญชีที่จัดทำจำนวน 2 เล่ม โดยแยกตามกิจกรรมของกองทุน (กิจกรรมกองทุน 1 ล้านบาท และกิจกรรมเงินออมของสมาชิกกองทุน) คือ สมุดบัญชีรายรับ และสมุดบัญชีรายจ่าย และทะเบียนคุมค่าของตู้ ทะเบียนคุมลูกหนี้รายตัว ทะเบียนคุมเงินฝากสัจจะ เงินรับฝาก / เงินค่าหุ้นรายตัว

บัญชีแต่ละบัญชีมีความเป็นปัจจุบัน จัดทำโดย คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านบ้านสีมม หมู่ 5 ปัญหาในการจัดทำบัญชีคือ ไม่รู้ว่าจะจัดทำบัญชีแบบไหนดีระหว่างของส่วนกลางกับทางธนาคารออมสิน และผู้ที่เป็นคนจัดทำคือเหรียญิกของกองทุนหมู่บ้าน

4. กิจกรรมเกี่ยวกับสมาชิกกองทุนหมู่บ้านบ้านสีมม หมู่ 5

1. การรับสมัครเข้าเป็นสมาชิก

ยื่นคำขอสมัครเป็นสมาชิกกองทุนที่คณะกรรมการกองทุนโดยมีคุณสมบัติตามระเบียบของกองทุนหมู่บ้าน ดังนี้

- (1) เป็นผู้ที่พำนัก หรือพักอาศัยอยู่ในหมู่บ้าน บ้านสีมม หมู่ 5 เป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่าหกเดือนก่อนการจัดตั้งกองทุน
- (2) เป็นผู้มีความประพฤติอันดีงาม อดทน เสียสละ มีความรู้ ความเข้าใจ เห็นชอบด้วยกับหลักการของกองทุน และสนใจที่จะเข้ามามีส่วนร่วมใน กิจกรรมของกองทุน
- (3) เป็นผู้พร้อมที่จะปฏิบัติตามระเบียบของกองทุน
- (4) เป็นผู้ที่คณะกรรมการกองทุน ได้มีมติเห็นชอบให้เข้าเป็น สมาชิก
- (5) หนึ่งครัวเรือนสามารถสมัครเข้าเป็นสมาชิกได้ 1 คนเท่านั้น
- (6) สมาชิกต้องถือหุ้นอย่างน้อย จำนวน 5 หุ้น แต่ต้องไม่เกิน 1 ใน 5 ของจำนวนหุ้นทั้งหมดที่มีอยู่ในกองทุน
- (7) จะต้องจัดตั้งกลุ่มขึ้นและมีสมาชิกไม่น้อยกว่า 3 คน

แล้วสามารถยื่นความจำนงหรือสมัครเข้าเป็นสมาชิกของกองทุนได้เดือนละ 1 ครั้ง โดยสมัครเป็นสมาชิกในลักษณะรายบุคคล และกลุ่มหรือองค์กรชุมชนแล้วแต่ความสมัครใจของผู้สมัคร คณะกรรมการกองทุนเป็นผู้พิจารณาว่าจะรับบุคคลหนึ่งบุคคลใดเข้าเป็นสมาชิกโดยชอบธรรมโดยผ่านกรรมการเงินกู้

เมื่อคณะกรรมการกองทุนพิจารณาคุณสมบัติแล้วและเห็นสมควรรับบุคคลใดเข้าเป็นสมาชิกจะแจ้งบุคคลนั้นให้ชำระค่าธรรมเนียมแรกเข้าและค่าหุ้นทันที

2. การหมดสมาชิกภาพจากการเป็นสมาชิกตามเหตุต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- 1) ตาย
- 2) ลาออกและได้รับอนุมัติให้ลาออกจากคณะกรรมการกองทุน
- 3) วิกลจริต จิตฟั่นเฟือน หรือถูกศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ
- 4) ที่ประชุมใหญ่ สมาชิกมีมติให้ออกด้วยคะแนนเสียงสองในสามของผู้เข้าร่วม

ประชุม

5) จงใจฝ่าฝืนระเบียบของกองทุนหรือแสดงตนเป็นปรปักษ์หรือไม่ให้ความช่วยเหลือหรือร่วมมือกับกองทุนไม่ว่าด้วยประการใด

- 6) จงใจปิดบังความจริงอันควรแจ้งให้ทราบในใบสมัครสมาชิก
- 7) นำทรัพย์สินของกองทุนไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ที่ได้ระบุไว้
- 8) มีลักษณะหรือคุณสมบัติไม่ตรง

3. ประเภทสมาชิก

ประเภทของสมาชิกสามารถสมัครเป็นสมาชิกได้ทั้งในลักษณะปัจเจกบุคคลและกลุ่มหรือองค์กรชุมชน แล้วแต่ความสมัครใจของผู้สมัครสมาชิก

4. การทำทะเบียนสมาชิก

การทำทะเบียนสมาชิก พบว่า กองทุนหมู่บ้านบ้านสีมูม หมู่ 5 จัดทำทะเบียนสมาชิกแบ่งเป็น 4 ทะเบียนดังนี้

1. ทะเบียนคุมค่าของกู้ ใช้บันทึกรายละเอียดเกี่ยวกับจำนวนผู้มาขึ้นค่าของกู้ เพื่อสรุปวงเงินที่ขอกู้ และวงเงินที่คณะกรรมการกองทุนอนุมัติให้กู้ในแต่ละปี

2. ทะเบียนคุมลูกหนี้รายตัว ใช้บันทึกควบคุมลูกหนี้รายตัว เพื่อประโยชน์ในการควบคุมและติดตามหนี้ โดยแสดงรายละเอียดต่าง ๆ ของลูกหนี้ เช่น วงเงินให้กู้การรับชำระหนี้ และยอดเงินคงเหลือ

3. ทะเบียนคุมเงินฝากตั้งจะรายตัว ใช้บันทึกควบคุมเงินที่สมาชิกรับฝากไว้

กับกองทุนหมู่บ้านบ้านสิมม หมู่ 5 เพื่อเป็นเงินออมตามเงื่อนไขที่คณะกรรมการกองทุน กำหนด เพื่อประโยชน์ในการควบคุมและตรวจสอบกับยอดเงินฝากธนาคาร และจ่ายเงินให้ สมาชิก

4. ทะเบียนคุณทรัพย์สินที่รับเป็นค้ำหุ้น ใช้บันทึกรายละเอียดทรัพย์สินที่สมาชิก ขอชำระเป็นค้ำหุ้นแทนเงิน แต่กองทุนหมู่บ้าน บ้านสิมม หมู่ 5 ยังไม่มีสมาชิกคนใดชำระ ค้ำหุ้นเป็นทรัพย์สินแทนเงิน จึงยังไม่มีกรรับชำระหนี้

5. กิจกรรมเกี่ยวกับการกู้เงินกองทุนหมู่บ้าน โดยมีขั้นตอนในการขอกู้ดังนี้

1) การคัดเลือกผู้กู้ มีหลักเกณฑ์ในการคัดเลือก ดังนี้

- 1. ประวัติและอุปนิสัย เป็นคนซื่อสัตย์ ขยันหมั่นเพียร ตั้งใจทำมาหากิน
- 2. หลักประกัน บุคคลที่จะค้ำประกันควรมีฐานะทางการเงินดีพอที่สามารถชำระ

หนี้แทนได้

3. ความสามารถในการชำระหนี้

2) การจัดทำเอกสารประกอบการกู้

(1) ผู้กู้ต้องจัดทำคำขอกู้ โดยระบุวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมเงินอย่างชัดเจน

คณะกรรมการกองทุนตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กองทุนกำหนด

(2) การกำหนดระยะเวลาชำระคืนเงินกู้ ให้คณะกรรมการกองทุนพิจารณา

ตามความเหมาะสมของสัญญาเงินกู้แต่ละราย แต่ต้องไม่เกิน 1 ปี นับแต่วันที่ทำสัญญา

โดยมีเอกสารประกอบการขอกู้ ได้แก่ บัตรประจำตัวประชาชน ทะเบียนบ้าน

3) การโอนเงินให้ผู้กู้

การโอนเงินนี้คณะกรรมการจะทำการ โอนผ่านเข้าบัญชีธนาคารออมสิน สาขา ถนนมุขมนตรี มีเอกสารที่ต้องใช้ดังนี้

- 1. สมุดบัญชีเงินฝากของผู้กู้
- 2. สมุดบัญชีเงินกองทุน 1 ล้านบาท
- 3. ใบ อส. 3 (ใบนำฝาก) ของธนาคารออมสิน
- 4. บันทึกการประชุมที่อนุมัติให้ผู้กู้
- 5. ใบเบิกเงินจากกองทุนหมู่บ้าน ลงชื่อคณะกรรมการที่มีอำนาจเบิก - จ่าย

เงินกองทุนหมู่บ้าน

เมื่อยื่นเอกสารครบ ทางธนาคารออมสินจะทำการ โอนเงินเข้าบัญชีให้ผู้กู้ทันที

4. กระบวนการชำระเงินคืน ตามระเบียบข้อบังคับกองทุนหมู่บ้านสิมม หมู่ที่ 5 ผู้กู้จะต้องชำระดอกเบี้ยทุก 6 เดือน โดยคิดดอกเบี้ยร้อยละ 6 ต่อปี และชำระเงินคืนเมื่อ

ครบ 1 ปี ซึ่งขณะนี้สมาชิกผู้กู้ได้ชำระเงินคอกเบี้ยงวด 6 เดือนแล้ว เมื่อเดือน มิถุนายน 2545 เป็นจำนวนเงิน 29,100 บาท ซึ่งผู้กู้ได้ชำระคอกเบี้ยครบทุกคนและก็ไม่มีปัญหาอะไรเกิดขึ้น

6. การตรวจสอบการใช้เงินกู้

กองทุนหมู่บ้านบ้านสี่มุม หมู่ 5 ไม่มีการตรวจสอบการใช้เงินกู้เพราะคณะกรรมการบอกว่าเป็นคนในหมู่บ้านเดียวกันไม่จำเป็นต้องตรวจสอบเพราะรู้ว่าผู้กู้แต่ละคนได้เอาไปทำอะไร เช่นบางคนก็เอาเงินไปใช้หนี้เก่า บางคนก็ได้เอาไปลงทุนเพิ่มเติม แต่คณะกรรมการบอกแต่เพียงว่าถึงผู้กู้จะไม่ได้เอาเงินไปใช้ตามโครงการที่ขอกู้ก็ไม่ใช่ไร แต่เมื่อถึงเวลาขอให้เงินส่งคืนกองทุนเท่านั้นพอ

7. การจัดทำรายงานของคณะกรรมการและเผยแพร่ผลดำเนินงาน

กองทุนจะจัดทำบัญชีเงินฝากและบัญชีค่าใช้จ่ายของกองทุนอย่างรอบคอบ เดือนละหนึ่งครั้ง แล้วติดประกาศอย่างเปิดเผย ณ ที่ทำการกองทุนให้สมาชิกทราบ โดยมีประเภทบัญชีที่จะต้องดำเนินการจัดทำดังนี้

- บัญชีเงินฝากออกทรัพย์
- รายรับและรายจ่ายของกองทุน
- สินทรัพย์และหนี้สินของกองทุน

8. การจัดสรรผลประโยชน์

การจัดสรรกำไรสุทธิประจำปี เมื่อสิ้นปีทางบัญชีของกองทุนและได้ปิดบัญชีตามมาตรฐานการบัญชีรับรองโดยทั่วไปแล้ว ปรากฏว่ากองทุนมีกำไรสุทธิ คณะกรรมการกองทุนจะนำกำไรสุทธิมาจัดสรรได้ดังนี้

1. เป็นเงินปันผลค่าหุ้น ในอัตราร้อยละ 3
2. เป็นเงินตอบแทนแก่คณะกรรมการกองทุน ในอัตราร้อยละ 20
3. เป็นทุนเพื่อสมทบกองทุน
4. เป็นกองทุนสวัสดิการชุมชน ในอัตราร้อยละ 10
5. เป็นเงินเฉลี่ยคืนให้แก่ผู้กู้ในอัตราร้อยละ 4
6. อื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการกองทุนเห็นสมควร

2.1.3 ประเมินผลผลิตของระบบ A พบว่า

1. จำนวนสมาชิกกองทุน

กองทุนหมู่บ้านสี่มุม หมู่ 5 มีผู้มาสมัครเป็นสมาชิกจำนวน 57 ราย

2. จำนวนผู้ได้เงินกู้

สมาชิกกองทุนที่ได้กู้เงินหมู่บ้านสีมม หมู่ที่ 5 มีจำนวน 55 ราย ที่ได้อนุมัติให้กู้เงิน

3. ยอดเงินที่ให้กู้

กองทุนหมู่บ้านสีมม หมู่ที่ 5 ได้ปล่อยเงินให้กู้ทั้งหมด 1 ล้านบาท โดยเฉลี่ยให้กู้แต่ละคนสูงสุดไม่เกินรายละ 20,000 บาท ยอดเงินที่ให้สมาชิกกู้ทั้งหมด 971,000 บาท

4. จำนวนผู้ชำระเงินกู้ตามกำหนด

กองทุนหมู่บ้านสีมม หมู่ 5 มีกำหนดชำระคืนในเดือน ธันวาคม 2545 และเมื่อเดือนมิถุนายน 2545 ผู้กู้ได้ชำระเงินคอกเบี้ยงวด 6 เดือนแล้ว มีผู้กู้ทั้งหมด 55 ราย ปรากฏว่ามีผู้มาชำระตรงตามกำหนดเวลาของกองทุนหมู่บ้านทุกคน

5. ยอดเงินที่มีการชำระคืน

ปัจจุบันนี้กองทุนหมู่บ้านสีมม หมู่ที่ 5 มียอดเงินจากการชำระคอกเบี้ยงวด 6 เดือน เป็นจำนวนเงิน 29,100 บาท

6. การใช้เงินกู้ตามวัตถุประสงค์

สมาชิกผู้กู้เงินกองทุนหมู่บ้านสีมม หมู่ 5 ได้มีการนำเงินไปใช้ตามวัตถุประสงค์ที่ขอกู้เป็นบางส่วนเท่านั้น บางคนก็นำเงินที่กู้ได้ไปซื้อของ เครื่องใช้ไฟฟ้าภายในบ้าน บางคนก็นำไปใช้หนี้รายชื้อนอกระบบ

7. ทศนคติของชุมชนต่อกองทุน

จากการที่ได้เข้าไปสัมภาษณ์ชาวบ้านสีมม หมู่ 5 พบว่าชาวบ้านส่วนใหญ่จะบอกว่าการที่มีกองทุนหมู่บ้านเข้ามาทำให้มีเงินหมุนเวียนในหมู่บ้านดีขึ้น สามารถนำเงินที่กู้ได้ มาลงทุนค้าขายได้ ซึ่งเป็นการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพของชาวบ้านในหมู่บ้าน และเมื่อผู้ใดที่เดือดร้อนสามารถพึ่งพากองทุนนี้ได้ แต่ชาวบ้านบอกว่าน่าจะมีเงินให้กู้ไปอีก เพราะเงินที่กู้ได้ไม่สามารถนำไปประกอบกิจการอะไรได้เท่าที่ควรเพราะน้อยเกินไป ถ้ากู้ไปคงจะเอาไปปรับปรุงกิจการเท่านั้น

8. การเกิดเครือข่ายองค์กรการเรียนรู้

ได้มีการจัดเวทีชาวบ้านเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ และประสบการณ์ในการประกอบอาชีพในแต่ละอาชีพ และมีการแนะนำส่งเสริมอาชีพ เพื่อจะได้นำไปปรับปรุงพัฒนาอาชีพของตน ให้ผลผลิตที่มีคุณภาพที่ดี

9. ความสามารถในการพึ่งตนเอง

ตั้งแต่ได้มีการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านสีมม หมู่ 5 ขึ้นมา และดำเนินงานได้

1 ปี ทำให้ชาวบ้านได้เกิดการเรียนรู้เพื่อพึ่งพาตนเอง เช่น ผู้ที่เข้ามาเป็นคณะกรรมการได้
รู้วิธีการดำเนินงานของกองทุน การจัดทำเอกสารต่าง ๆ การประสานงานกับธนาคารออม
สิน และส่วนราชการต่าง ๆ ที่ได้เข้ามาแนะนำการดำเนินการบริหารจัดการกองทุน และ
ชาวบ้านก็ได้รู้ระเบียบของกองทุน ขั้นตอนการกู้ การสมัครเป็นสมาชิก รู้จักการทำงานเป็น
ขั้นตอนและเป็นระบบ แต่ก็ยังมีคณะกรรมการบางส่วนที่ไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเองว่า
มีหน้าที่ทำอะไรบ้าง

10. ความเข้มแข็งของชุมชนที่เกิดจากกองทุนหมู่บ้าน

เมื่อมีกองทุนหมู่บ้านขึ้นทำให้ชาวบ้านมีความสามัคคี และเวลาเรียกประชุมก็จะ
มาประชุมกันมีการแลกเปลี่ยน รับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกันดีและมีการรวมกลุ่ม
กันเกิดขึ้น เช่น กลุ่มผู้เลี้ยงโคนม เป็นต้น

หน่วยระบบ B คือ หน่วยระบบการดำเนินการในส่วนของผู้กู้

2.2.1 ผลการประเมินในส่วนของผู้กู้ของกองทุนหมู่บ้านสีมูม หมู่ที่ 5

1.อาชีพของผู้กู้

- เกษตรกรรม คือ ทำนา ปลูกมันสำปะหลัง ปลูกข้าวโพด จำนวน 41 ราย
- เลี้ยงสัตว์ คือ เลี้ยงโคนม โคขุน ปลา จำนวน 3 ราย
- ค้าขาย คือ ขายของชำ ของเร่ ของเก่า วัสดุก่อสร้าง จำนวน 2 ราย
- ช่างซ่อม คือ ช่างรถยนต์ จำนวน 2 ราย

สำหรับผู้ที่ได้กู้เงิน ไปไม่ได้ประกอบอาชีพเพียงอาชีพเดียว เช่น บางคนค้าขาย เมื่อถึงฤดูทำ
นาจะทำนา บางคนเลี้ยงสัตว์ก็จะปลูกมันสำปะหลังด้วย เพื่อเป็นอาชีพเสริม ในช่วงที่ว่าง
จากฤดูกาลทำการเกษตร

2.สมาชิกในครอบครัว

ลักษณะครอบครัวของสมาชิกผู้กู้ของกองทุนหมู่บ้านสีมูม หมู่ 5 โดยส่วนมาก
จะเป็นครอบครัวเดี่ยวซึ่งมีถึง 49 ครอบครัว ครอบครัวชายมี 6 ครอบครัวโดยสมาชิก
ในครอบครัวของผู้กู้ทั้งหมด 55 รายที่กำลังเรียนมี 67 คน คนชรา 27 คน ทำงานแล้ว
132 คน

3.สภาพการอยู่อาศัย

บ้านสีมูม หมู่ที่ 5 นี้มีการขยายตัวเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ เห็นได้จากชาวบ้านในชุมชน
นี้มีการตั้งบ้านเรือนที่อยู่อาศัยใกล้กับถนนในหมู่บ้านและเริ่มจะขยายตัวไปอยู่ใกล้กับถนน
ราดยางสายหลัก เพื่อทำธุรกิจค้าขาย อยู่ซ่อมรถ ร้านวัสดุก่อสร้าง บ้านเช่า และขยายตัวลง

ไปอยู่ในทุ่งแล้ว เพื่อทำการเพาะปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ ทำนา ทำไร่มันสำปะหลัง ทำไร่ข้าว
โพด

4. รายได้ของครอบครัว

รายได้ของสมาชิกผู้กู้ในหมู่บ้านต่อปีในแต่ละครอบครัว โดยสรุปทั้งหมด

20,000 - 30,000	บาท	มี	5	ครอบครัว
30,001 - 50,000	บาท	มี	15	ครอบครัว
50,001 - 100,000	บาท	มี	30	ครอบครัว
100,001 - ขึ้นไป	บาท	มี	5	ครอบครัว

5. หนี้สินของครอบครัว

ส่วนใหญ่สมาชิกผู้กู้จะมีหนี้สินของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์โดย
สรุปดังนี้

1,000 - 10,000	บาท	1	ครอบครัว
10,000 - 20,000	บาท	5	ครอบครัว
20,001 - 30,000	บาท	3	ครอบครัว
30,001 - 40,000	บาท	2	ครอบครัว
40,001 - 50,000	บาท	6	ครอบครัว
50,001 - 100,000	บาท	14	ครอบครัว

2.2.2 ผลการประเมินการนำเข้าปัจจัยหน่วยระบบ B

1. จำนวนเงินกู้ที่ได้รับอนุมัติ

จำนวนเงินกู้ที่คณะกรรมการอนุมัติให้ผู้กู้มีตั้งแต่รายละ 10,000 – 20,000
บาท โดยแบ่งตามกลุ่มอาชีพดังนี้

- อาชีพเกษตรกรรวม(ปลูกพืช) จำนวน 41 ราย รวมเงินกู้ 728,000 บาท
- อาชีพเลี้ยงสัตว์ จำนวน 3 ราย รวมเงินกู้ 50,000 บาท
- ค้าขาย จำนวน 9 ราย รวมเงินกู้ 155,000 บาท
- การบริการ(ช่างซ่อมรถยนต์) จำนวน 2 ราย รวมเงินกู้ 38,000 บาท
- กู้ฉุกเฉิน โดยผู้กู้รายเดิมที่เคยกู้ไปแล้วขอกู้ฉุกเฉินอีกในเดือนกรกฎาคม

2545 อีก 3 ราย รวมเงินกู้ 25,000 บาท

2. จำนวนเงินลงทุนนอกเหนือจากเงินกู้

จำนวนเงินลงทุนในการประกอบอาชีพนอกเหนือจากเงินกู้ที่ได้จากกองทุนหมู่บ้าน

บ้านนั้น ส่วนใหญ่จะเป็นเงินทุนส่วนตัว ที่มีอยู่แล้ว และได้กู้ยืมยืม เพราะเงินกู้จากกองทุนที่ได้ 20,000 บาทนั้นไม่เพียงพอในการที่จะนำมาลงทุนประกอบอาชีพได้ และบางคนก็อาจจะไปกู้ยืมจากส.มาลงทุนทำการเกษตร

3. วัตถุประสงค์การกู้เงินตามโครงการ

วัตถุประสงค์การกู้เงินของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านสีมูม หมู่ 5 ส่วนใหญ่จะขอกู้เพื่อพัฒนาและประกอบอาชีพเดิมของผู้กู้ และมีบางคนที่นำเงินไปลงทุนค้าขาย เปิดตู้ซ่อมรด นอกเหนือจากอาชีพทำไร่ทำนลำปะหลัง

4. สถานที่ วัตถุประสงค์ในการประกอบอาชีพ

สถานที่ในการประกอบอาชีพส่วนใหญ่จะเป็นที่ดิน ที่เป็นของตนเองที่อยู่ใกล้ ๆ ในหมู่บ้าน บางคนที่ทำไร่ทำนลำปะหลังก็จะเช่าที่ที่อยู่ต่างอำเภอ เพราะต้องการที่จะได้ผลผลิตมาก ๆ ส่วนวัตถุประสงค์ และเครื่องมือในการประกอบอาชีพส่วนใหญ่ก็มีอยู่แล้ว เช่น รถไถ รถอีแต่น รถบรรทุก เป็นต้น สำหรับ ปุ๋ย พันธุ์พืช ยาฆ่าแมลง อาหารสัตว์ นั้นจะต้องหาซื้อเองจากร้านค้าที่มีจำหน่าย

5. ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ

สมาชิกผู้กู้ของกองทุนหมู่บ้าน บ้านสีมูม หมู่ 5 มีความรู้และมีทักษะในการประกอบอาชีพของตนเองเป็นอย่างดีอยู่แล้ว เพราะเป็นอาชีพดั้งเดิมของบรรพบุรุษ นอกจากอาชีพค้าขาย ก็เรียนรู้ด้วยตนเอง จากเพื่อนบ้าน และผู้ที่มีประสบการณ์ทางด้านค้าขายโดยตรง

6. จำนวนแรงงาน

อาชีพเกษตรกรรมจะมีการจ้างแรงงานเป็นจำนวนมากกว่าอาชีพอื่น ขึ้นอยู่กับว่าทำไร่ ถ้าทำมากก็จะมีแรงงานมาก ถ้าค้าขายก็จะไม่มีการจ้างแรงงานผู้กู้จะทำการซื้อขายเอง อาชีพเลี้ยงโคนมผู้กู้ก็จะทำกันเองภายในครอบครัว อาชีพช่างซ่อมรถยนต์ก็มีการจ้างคนงานในหมู่บ้านซึ่งเป็นญาติพี่น้องกัน

2.2.3 ผลการประเมินกระบวนการของระบบ B

1. การใช้จ่ายเงินกู้

ผู้กู้แต่ละรายไม่ได้จัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายของตนเองส่วนใหญ่ก็จะบอกว่าใช้ซื้อของซื้อกับข้าวก็รวมอยู่ในเงินที่กู้ได้ ไม่ได้มีการแยกว่าส่วนนี้ใช้ทำอะไรจึงไม่รู้ว่านำไปใช้จ่ายทำอะไรบ้างในการดำเนินตามโครงการที่ขอกู้ เมื่อได้ผลผลิตเป็นจำนวนเท่าใดจึงนำมาหักลบต้นทุนที่ได้ลงทุนไปที่เหลือก็เป็นกำไร ส่วนกำไรที่ได้ก็นำมาใช้หนี้

2. การหาความรู้เพิ่มเติม

การหาความรู้เพิ่มเติมของสมาชิกผู้กู้ของหมู่บ้านสีมูม หมู่ 5 นี้ ส่วนใหญ่ก็จะ

สนใจแต่จะไม่ค่อยมีเวลาอบรมหาความรู้เพิ่มเติม เพราะต้องไปประกอบอาชีพของตนเอง ถ้ามีเวลาดำเนินงานบ้าง การอบรมก็จะทำให้ขาดรายได้ในส่วนนี้ จะมาเข้ารับการอบรมเฉพาะคนที่ว่างเท่านั้น หรือบางคนก็จะใช้วิธีสอบถามจากผู้ที่มีประสบการณ์มาก่อนว่ามีเทคนิควิธีอย่างไร

3. การหาตลาด

การหาตลาดของผู้ที่ทำเกษตร เช่น ผู้ปลูกไผ่ มันสำปะหลัง ส่วนใหญ่ก็จะนำส่งโรงงานใกล้ๆ กับหมู่บ้าน เช่น เมื่อได้ผลผลิตก็จะนำส่งโรงงานเจ้าพระยาพืชไร่ ส่วนอาชีพเลี้ยงโคนม ก็จะนำนมไปส่งที่สหกรณ์โคนมบางทะเลสาบ บางครั้งพ่อค้าโครงการก็จะมารับซื้อถึงไร่เอง โดยผู้ปลูกไม่ต้องหาตลาดเอง

4. การทำบัญชีใช้จ่ายเงิน

สมาชิกผู้กู้ จะไม่มีการจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายเอง จะจดเฉพาะรายการที่สำคัญมาก ๆ เท่านั้น เพราะบางคนไม่รู้ว่าจะต้องจัดทำบัญชีอย่างไร ทำให้เกิดผลเสียต่อผู้กู้เอง ว่าเรามีรายรับ-รายจ่ายเท่าใด ผลการดำเนินงานมีกำไรหรือไม่

2.2.4 ผลการประเมินผลผลิตของระบบ B

1. ผลโดยตรง

ผลโดยตรงที่ได้จากการนำเงินผู้กู้ไปใช้ตรงตามวัตถุประสงค์ ซึ่งผู้กู้ได้ผลประโยชน์จากเงินกองทุนจริง เพราะได้นำไปลงทุนประกอบอาชีพ พัฒนาอาชีพของตนเอง ให้ดีขึ้นกว่าเดิม ทำให้มีรายได้พออยู่พอกินสามารถเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้ และสามารถทำให้เกิดอาชีพใหม่ขึ้นภายในหมู่บ้าน

2. ผลโดยอ้อม

ผลโดยอ้อมที่ได้จากการนำเงินไปใช้ตามวัตถุประสงค์ พบว่าชาวบ้านมีความสนใจและมีความภูมิใจในการประกอบอาชีพของตนเองมากขึ้น เพราะต้องนำเงินมาใช้คืนกองทุนหมู่บ้านเมื่อถึงเวลาคงกำหนด และเมื่อผู้กุนำเงินไปใช้คืนกองทุนตรงตามกำหนดเวลาจะทำให้ได้รับความไว้วางใจของคณะกรรมการและสมาชิกกองทุนด้วยกัน สมาชิกกองทุนคนอื่นก็สามารถกู้เงินต่อได้ทำให้เศรษฐกิจในหมู่บ้านเกิดการหมุนเวียนดีขึ้น

3. ผลการประมวลผลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้กู้

จากการประมวลผลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้กู้อาชีพต่าง ๆ ในหมู่บ้าน พบว่าผู้กู้แต่ละรายมีเทคนิควิธีในการประกอบอาชีพไม่เหมือนกัน และไม่นิยมทำตามกันด้วย ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

1. อาชีพค้าขาย

ผู้ที่ประกอบอาชีพค้าขาย จะทำการค้าขายสินค้าทั่วไป ซึ่งผู้ที่จะซื้อสินค้าเป็นโหล มาจากร้านขายส่ง เพราะจะได้สินค้าราคาต่อหน่วยถูกลง และ เมื่อนำสินค้ามาขายก็จะได้กำไรมากกว่าซื้อเป็นชิ้น ๆ แต่สินค้าบางอย่างก็จะมีพ่อค้านำมาขายส่งให้ถึงบ้าน เช่น สุรา เบียร์ น้ำแข็ง น้ำปลา เครื่องเขียน นม ขนมอบเคี้ยว เป็นต้น

การประกอบอาชีพค้าขายไม่ค่อยมีปัญหาอะไร จะขายได้เรื่อย ๆ บางวันก็ขายดี บางวันก็ขายไม่ดี ถ้าหากมีตลาดนัดจะทำให้ร้านที่ขายอยู่ในหมู่บ้านขายไม่ค่อยได้ เพราะคนในหมู่บ้านจะออกไปซื้อของกันที่ตลาดนัดมากกว่าเพราะมีสินค้าให้เลือกมากกว่า และราคาถูกกว่า และถ้าเป็นกับข้าวก็จะคู่คี่กว่า นำรับประทานกว่า

2. อาชีพทำไร่มันสำปะหลัง

ผู้ที่ประกอบอาชีพปลูกมันสำปะหลัง จะมีเทคนิคการปลูกมันให้ได้แป้งเปอร์เซ็นต์สูงต่างกัน ขึ้นอยู่กับการใส่ปุ๋ย ขี้ไก่ และการทำร่นมัน ซึ่งแต่ละคนจะมีวิธีการใส่ไม่เหมือนกัน ปัญหาที่พบคือ ปัญหาดินเสีย ซึ่งผู้ปลูกพยายามแก้ไขปัญหา โดยพยายามใช้ปุ๋ยขี้ไก่ หรือใช้ปุ๋ยชีวภาพแทนปุ๋ยเคมี และทำการปลูกพืชหมุนเวียน เพื่อปรับสภาพดินให้ดีขึ้น

เมื่อถึงเวลาขุดมัน ผู้ปลูกมันจะนิยมนำหัวมันสดขายให้บริษัทเจ้าพระยาพืชไร่มากกว่าลานมันทั่วไป เพราะได้ราคาดีกว่า การแปรรูปมันสำปะหลังยังไม่มี จะพบแต่ผู้บุกรายนำมันเรีย (หัวมันที่เหลือจากการขุดขาย) นำมาหันตากแห้ง แล้วนำไปขาย ซึ่งจะได้ราคาสูงกว่าหัวมันสด

3. อาชีพทำนา

อาชีพทำนาคือเป็นอาชีพที่ทำมาตั้งแต่อดีต ผู้ที่เกือบทุกรายมีที่ดินเป็นของตนเอง การทำนาจะทำเพื่อเก็บไปกินมากกว่าขาย เทคนิควิธีในการทำนาที่สีมูม นิยมทำนาคำมากกว่านาหว่าน จะมีการใส่ปุ๋ยประมาณ 2 ครั้ง โดยจะใส่หลังปลูก 1 เดือน และอีกประมาณ 3 เดือน ก่อนข้าวท้อง จะใส่อีก 1 ครั้ง ซึ่งผลผลิตที่ได้ค่อนข้างดี

4. อาชีพเลี้ยงโคนม

อาชีพนี้จะต้องมีการลงทุนสูงมาก เพราะวัวตัวละประมาณ 30,000 - 50,000 บาท และอาหารที่ใช้เลี้ยงก็ราคาพอสมควร ไม่แพงมาก พอวัววันมรีดได้ก็จะมีรายได้ที่พอสมควร เวลาในการรีดนม ก็แล้วแต่ที่ส่งน้ำนมอยู่ใกล้กับที่เรเลี้ยงหรือเปล่านั้นถ้าอยู่ใกล้ก็จะรีดประมาณ 7.00 น ตอนเช้า ถ้าตอนเย็นก็จะรีดเวลาประมาณ 16.00 น.

การขายน้ำนมดิบ ก็จะส่งให้กับสหกรณ์ข้ามทะเลสอเพราะอยู่ใกล้กับตำบลสีมูมหรือสหกรณ์ไทยเคนมาร์ค โดยไม่ต้องหาตลาดเอง

4. สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการทำสารนิพนธ์

4.1 การบรรลุเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้าน บ้านสีมูม หมู่ 5

4.1.1 การเกิดกองทุนหมู่บ้านพบว่า สมาชิกในชุมชน เริ่มเข้ามามีบทบาทกันมากขึ้น ทุกครั้งที่มีการประชุมหมู่บ้าน การประสานความร่วมมือร่วมใจเริ่มดีขึ้นกว่าเดิม จนสามารถพัฒนากองทุนหมู่บ้าน 1 ล้านบาท ให้มีความมั่นคง เศรษฐกิจชุมชนเริ่มกระจายไปสู่ครอบครัวสมาชิกกันมากขึ้น มีการสร้างงาน สร้างรายได้ในชุมชน ความเป็นอยู่เป็นไปในทิศทางที่สมบูรณ์กว่าเก่า และยังช่วยลดปัญหาการว่างงาน การเสริมสร้างอาชีพให้มั่นคง จนถึงปัจจุบัน กองทุนมีการพัฒนาตนเอง จนเข้มแข็งจากการบริหารงานของสมาชิกและคณะกรรมการ ผลพวงของการมีกองทุนหมู่บ้านทำให้ชุมชนเกิดกองทุนตั้งจะหมู่บ้านซึ่งเป็นกองทุนที่ทุกคนในหมู่บ้านต้องช่วยกันดูแล จนทำให้กองทุนนี้มีความเข้มแข็งขึ้น เงินดอกเบี้ยสามารถเก็บได้ครบทุกคนจนถึงทุกวันนี้ จำนวน 29,100 บาท และในอนาคตการพัฒนากองทุน 1 ล้านบาท จะพัฒนายิ่งขึ้นเรื่อย ๆ จนสามารถทำให้ชุมชนเข้มแข็งตลอดไป

4.1.2 ระบบบริหารกองทุน พบว่า การบริหารกองทุนต้องผ่านคณะกรรมการ ซึ่งมาจากการเลือกของสมาชิกกองทุน โดยหน้าที่ของกรรมการเข้ามามีบทบาทในการกำหนดวิธีการและช่วยคัดเลือกและตัดสินใจโครงการที่เสนอเข้ามาและยังดูแลสมาชิกที่กู้เงินเพื่อให้ใช้อย่างถูกต้องตามโครงการที่ขอกู้ โดยคณะกรรมการจะทำหน้าที่เรียกประชุมสมาชิกเพื่อชี้แจงระบบบัญชีของหมู่บ้าน เพื่อให้สมาชิกได้รับทราบความเคลื่อนไหวของกองทุนหมู่บ้าน

4.1.3 การเรียนรู้เพื่อการพึ่งตนเอง พบว่า ในหมู่บ้านสมาชิกกองทุนมีความสนใจและศึกษาหาความรู้เพื่อพัฒนาฐานะความเป็นอยู่ของครอบครัวให้ดีขึ้นกว่าเดิม โดยการนำเงินที่ได้จากกองทุนไปเร่งปรับปรุงแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการทำงาน รวมถึงมีการรวมกลุ่มเพื่อปรึกษาหารือในวิธีการทำมาหากิน จนสามารถพัฒนา ครอบครัวให้มีความเป็นอยู่ดีขึ้นกว่าเดิม หลังจากการเข้ามามีบทบาทของกองทุน 1 ล้านบาท

4.1.4 การเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางด้านเศรษฐกิจ พบว่า สมาชิกในกองทุนช่วยกันดูแลเงินกองทุนหมู่บ้าน รวมถึงแนะนำการทำอาชีพให้มั่นคงและได้ผลผลิตให้เป็นที่ยอมรับของชุมชนและท้องตลาด ตลอดจนการบริหารเงินกองทุนหมู่บ้าน ในแต่ละกองทุนให้มีความมั่นคงและเข้าร่วมประชุมชี้แจงทุกครั้งหมู่บ้านแจ้งให้สมาชิกทราบ

4.1.5 การมีศักยภาพและมีความเข้มแข็ง พบว่าชาวบ้านสีมูม หมู่ที่ 5 มีศักยภาพ

ภาพในการบริหารจัดการกองทุน ได้ดี เริ่มจากการที่ชาวบ้านร่วมกันคัดเลือกคนดีมีความสามารถ ขึ้นมาบริหารจัดการกองทุน เมื่อมีคณะกรรมการขึ้นมาบริหาร คณะกรรมการก็มีความรู้ความสามารถในการบริหารกองทุน และผู้นำมีความยุติธรรมทำงานด้วยความโปร่งใส ดำเนินงานกองทุนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นที่ยอมรับของชาวบ้านในหมู่บ้าน

4.2 ปัจจัยด้านบวกและด้านลบ ที่มีผลกระทบต่อกองทุนหมู่บ้าน พบว่า

ปัจจัยด้านบวก

1. มีเงินทุนหมุนเวียนภายในหมู่บ้านมากขึ้น
2. เป็นแหล่งเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำและไม่ต้องชำระดอกเบี้ยทุกเดือนเหมือนกู้นายทุน
3. ทำให้ชาวบ้านได้กระทำกิจกรรมร่วมกันในบริหารจัดการกองทุน
4. ทำให้ผู้ด้อยโอกาส มีโอกาสสร้างอาชีพให้กับตนเอง
5. ทำให้ช่วยลดปัญหาด้านสังคม เช่น การว่างงาน
6. สร้างความสามัคคีของประชาชนในหมู่บ้าน
7. เสริมสร้างขีดความสามารถและความเข้มแข็งด้านอาชีพให้กับหมู่บ้าน

ปัจจัยด้านลบ

1. ทำให้ชาวบ้านมีหนี้สินเพิ่มขึ้นอีก
2. ทำให้เกิดการแบ่งพรรคแบ่งพวกในการจัดการบริหารกองทุน
3. จำนวนเงินกู้ที่อนุมัติไม่เป็นที่พอใจของผู้กู้
4. ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจในการทำเอกสาร และบัญชี
5. ทำให้ชาวบ้านมีความต้องการ ไม่มีที่สิ้นสุด

4.3 ความเข้มแข็งของชุมชน

4.3.1 ความเข้มแข็งของชุมชนตามที่กองทุนหมู่บ้าน บ้านสีมูม หมู่ 5 พบว่า ชาวบ้าน มีความเข้มแข็ง มีความสามัคคี โดยดูจากชาวบ้านมีการตื่นตัวกันมากกว่าที่ยังไม่มีกองทุน โดยเฉพาะสมาชิกในชุมชนเกิดการสร้างรายได้กันเกือบทุกครัวเรือน ส่งผลให้ชุมชนมีความอยู่ดีกินดี ปัญหาด้านเศรษฐกิจลดลงในระดับหนึ่ง ส่วนด้านสังคม ครอบครัวมีความอบอุ่น ความเป็นอยู่ดีขึ้นการอพยพไปต่างถิ่นน้อยลง เนื่องจากการสร้างอาชีพที่เพิ่มมากขึ้น รวมถึงการมีบทบาทของสมาชิกในชุมชนเพิ่มขึ้น ส่งผลให้เกิดความร่วมมือร่วมใจกันภายในชุมชนตลอดจนการรู้จักทำงานกันเป็นกลุ่ม มีการปรึกษาหารือซึ่งกันและกัน ทำให้เกิดความสามัคคี การแก้ไขปัญหาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนภายในชุมชนมีการหมุนเวียนกันเข้ามาเป็นคณะกรรมการในการบริหารงาน ซึ่งทำให้สมาชิกเห็นคุณค่าของกัน

และกัน และรู้จักยกย่องชมเชยผู้ที่เสียสละเข้ามาทำงานโดยไม่หวังผลตอบแทน ซึ่งในอนาคตข้างหน้าส่งผลให้ชุมชนมีความเจริญก้าวหน้ามากขึ้น

4.3.2 ความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนะของประชาชนในท้องถิ่น พบว่า ในหมู่บ้านสีมูม หมู่ 5 ชาวบ้านมีความรู้เพิ่มมากขึ้นในเรื่องของกองทุนหมู่บ้าน โดยสมาชิกมีการแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกันตลอดทำให้ในชุมชน มีการพัฒนา โดยความเห็นของสมาชิกส่วนใหญ่ ความเข้มแข็งของหมู่บ้านเกิดจากความสามัคคีกันภายในหมู่บ้าน โดยดูจากสภาพการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ตลอดจนมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีความรักใคร่ปรองดองกันและมีความซื่อสัตย์ในหน้าที่ และการประกอบอาชีพเพื่อที่จะทำให้ประสบผลสำเร็จในครอบครัว และชุมชนประสบผลสำเร็จแล้วสมาชิกทุกคนต้องรู้จักช่วยเหลือกันภายในชุมชนเพื่อที่จะช่วยให้สมาชิกที่ยังไม่ประสบผลสำเร็จ โดยการตั้งกลุ่มหรือองค์กรในชุมชนขึ้นเพื่อให้โอกาสกับคนที่ด้อยโอกาส ตลอดจนการร่วมมือกันแก้ไขปัญหาในระยะยาวเพื่อให้ชุมชนอยู่กันอย่างมีความสุขตลอดไป

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

จากการติดตามผลการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง บ้านสีมูม หมู่ 5 สรุปได้ดังต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

2.1 เพื่อศึกษาว่ากองทุนหมู่บ้านสีมูม หมู่ที่ 5 สามารถดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติได้มากน้อยเพียงใด

2.2 เพื่อศึกษาปัจจัยด้านบวกและปัจจัยด้านลบที่ส่งเสริม และเป็นอุปสรรคบรรลุวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

2.3 เพื่อศึกษากระบวนการสร้างเครือข่ายองค์กรเพื่อการเรียนรู้และการเกิดความเชื่อมโยงระหว่างกันภายในหมู่บ้านและตำบล

2.4 เพื่อศึกษาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนะของประชาชนในบ้าน สีมูม หมู่ 5 และระดับความเข้มแข็งของชุมชนตามตัวชี้วัด ซึ่งกำหนดโดยกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

2. วิธีการดำเนินการ

1. ศึกษาให้เข้าใจเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
2. ศึกษาสภาพการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน บ้านสีมูม หมู่ 5 ที่ผู้ทำสารนิพนธ์ปฏิบัติงาน
3. ใช้ซีพีพีโมเดล (CIPP Model) วิเคราะห์กองทุนหมู่บ้านและกำหนดตัวบ่งชี้ตลอดจนตัวแปรที่จะทำการเก็บข้อมูล
4. เก็บรวบรวมข้อมูลโดยอาศัยข้อมูลจากแบบรายงาน (บร.) และเก็บข้อมูลเป็นบางส่วน
5. ทำการสรุปผลการประเมินโครงการจากการประมวลรวบรวมข้อมูล
6. เขียนรายงานการประเมินโครงการ

3. ผลการดำเนินการ

1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน มีแนวคิดและทัศนคติที่ดีต่อกองทุนหมู่บ้าน รวมถึงความร่วมมือร่วมใจในการดำเนินการบริหารงานกองทุนให้บรรลุวัตถุประสงค์
2. เงินกองทุน 1 ล้านบาท มีการหมุนเวียนไปสู่สมาชิกตามโครงการที่ขอู้ และยังคงช่วย

ส่งเสริมอาชีพและสร้างรายได้ให้ทั้งสมาชิกและชุมชนให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

3. การบริหารงานโดยคณะกรรมการมีความโปร่งใสเนื่องจากมีการผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันเข้ามาบริหารงานตามวาระและมีการคัดเลือกบุคคลที่สมาชิกและชุมชนให้การยอมรับจึงทำให้การบริหารงานเป็นไปอย่างยุติธรรม

4. ผู้ที่กู้เงินไปแล้วมีการนำเงินกลับไปพัฒนาอาชีพอย่างจริงจังรวมถึงยังแสวงหาความรู้เพิ่มเติมในการประกอบอาชีพทำให้การพัฒนาอาชีพเป็นไปอย่างมีคุณภาพ ผลผลิตและราคาจึงอยู่ในเกณฑ์ที่ดีมีมาตรฐาน

5. การชำระเงินกู้ คือผู้กู้ มีการชำระตามวันเวลาที่กำหนดโดยสมาชิกส่วนใหญ่อยากได้เงินกองทุนนี้อยู่ในหมู่บ้านตลอดไป ไม่อยากให้เกิดการสูญหายของเงินทุน ดังนั้นสมาชิกจึงช่วยกันในการติดตามการชำระเงิน

6. มีการสร้างอาชีพให้กับคนด้อยโอกาส โดยการส่งเสริมเงินทุนให้ไปประกอบกิจการ เช่นการกู้เงิน ไปเลี้ยงสัตว์ เพื่อให้ได้มีอาชีพที่สามารถขายสินค้า และเลี้ยงตัวเองได้

7. มีการส่งเสริมการกู้เงินไปลงทุนในทุกอาชีพในชุมชนสำหรับบุคคลที่ต้องการความก้าวหน้าในชีวิต และช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจชุมชนให้ดีขึ้น

อภิปรายผล

1. การบรรลุวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านสีมูม หมู่ 5 ได้แก่

วัตถุประสงค์ข้อ 1 การเกิดกองทุนพบว่ากองทุนหมู่บ้านสีมูม หมู่ 5 เกิดจากความร่วมมือร่วมใจกันก่อตั้งกองทุนหมู่บ้าน รวมถึงการเสียสละเวลาในการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านเพื่อให้หมู่บ้านได้มีกองทุนเอาไว้พัฒนาหมู่บ้าน ให้ชีวิตความเป็นอยู่ของสมาชิกในบ้านได้มีความเข้มแข็งรวมถึงการสร้างฐานะของสมาชิกชุมชนให้ดีขึ้นและยังเป็นการสร้างความเจริญให้ท้องถิ่น

วัตถุประสงค์ข้อ 2 การมีระบบบริหารกองทุน กองทุนหมู่บ้านสีมูม หมู่ 5 มีระบบการบริหารงาน โดยการคัดเลือกจากสมาชิกกองทุนและเป็นบุคคลที่สมาชิกให้การยอมรับเพื่อมาทำหน้าที่คณะกรรมการ โดยมีการแบ่งหน้าที่กันทำตามความถนัดและความสามารถของแต่ละบุคคล เพื่อให้ชุมชนมีกองทุนที่เข้มแข็งรวมถึงโครงสร้างภายในชุมชนจะได้มีระบบที่ดี ง่ายต่อการตรวจสอบ นอกจากนี้สมาชิกในชุมชนยังมีการผลัดเปลี่ยนกันขึ้นไปบริหารงานตามวาระและกฎข้อบังคับของกองทุนเพื่อให้ได้บุคคลที่มีความรู้ความสามารถที่มากกว่าแล้วรวมถึงความคิดที่ก้าวไกลในการบริหารงาน และต้องมีการติดต่อประสานงานจากต่างหมู่บ้านเพื่อให้หมู่บ้านที่เราอยู่มีความเจริญก้าวหน้าทั้งรู้ข้อมูลข่าวสารที่ทันต่อเหตุการณ์

วัตถุประสงค์ข้อ 3. การมีการเรียนรู้เพื่อการพึ่งตนเอง กองทุนหมู่บ้านสีมูม หมู่ 5 สมาชิกกองทุนรวมถึงคณะกรรมการมีการแนะนำวิธีการที่แปลกใหม่เพื่อพัฒนาอาชีพในชุมชนให้ดีขึ้น รวมถึงการแสวงหาความรู้จากต่างหมู่บ้านของสมาชิกที่ประกอบอาชีพทั้งนี้ เพื่อให้การใช้ทรัพยากรในชุมชนที่เราอยู่ได้นำมาใช้ได้อย่างมีคุณค่า เพื่อให้ได้ผลผลิตที่ดีจะเป็นที่ต้องการของท้องตลาด เพื่อชีวิตความเป็นอยู่จะได้ดีขึ้น

วัตถุประสงค์ข้อ 4 การสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคม กองทุนหมู่บ้านสีมูม หมู่ 5 สมาชิกกองทุนมีการรวมกลุ่มกันเพื่อประกอบอาชีพโดยเฉพาะกลุ่มอาชีพด้านการเกษตรที่มีประมาณ 80 % ของหมู่บ้าน โดยสมาชิกแต่ละท่านได้มีการสอบถามซึ่งกันและกัน เพื่อให้ได้เทคนิคและข้อมูลหรือวิธีการที่แปลกใหม่ เพื่อให้การผลิตสินค้าออกสู่ตลาดได้ราคาดี รวมถึงการส่งสินค้าออกสู่ตลาดจะมีการรวมกลุ่มกันเพื่อให้ได้สินค้าที่มีราคาดีไม่ถูกเอาเปรียบจากผู้ซื้อ ทั้งนี้ นอกจากกลุ่มการเกษตร ยังมีกลุ่มอาชีพค้าขาย ช่วยสนับสนุนสินค้าในชุมชน เพื่อให้ได้ราคาที่ดี รวมถึงผลกำไรที่มากเพื่อเศรษฐกิจของชุมชนจะได้เข้มแข็งต่อไป

วัตถุประสงค์ข้อ 5 การมีศักยภาพและความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น กองทุนหมู่บ้านสีมูม มีการรวมตัวกันเพื่อการบริหารงานกองทุนให้ประสบผลสำเร็จโดยการร่วมมือร่วมใจกันของสมาชิกในชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมและจัดการบริหารกองทุนด้วยความโปร่งใส และมีความซื่อสัตย์สุจริตในการทำงาน ทั้งนี้ภายในชุมชนยังพึ่งพาซึ่งกันและกันลดการแบ่งพรรคแบ่งพวกและชนชั้นลงทำให้การทำงานกองทุนเป็นไปอย่างยุติธรรมและกองทุนสามารถกระจายไปสู่สมาชิกได้ทุกคนชั้น ทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง เศรษฐกิจเกิดความคล่องตัว รวมถึงปัญหาด้านสังคมลดลง โดยเฉพาะปัญหาการว่างงาน ทั้งนี้คือ ความร่วมมือ ร่วมใจกันตลอดมา จนทำให้ชุมชนมีความก้าวหน้าและเข้มแข็งต่อไป

2. ปัจจัยที่ก่อให้เกิดผลด้านบวกและด้านลบ

2.1 ปัจจัยด้านบวก

2.1.1 มีการบริหารเงินกองทุนให้เกิดผลประโยชน์กับสมาชิกกองทุนเพื่อนำเงินทุนที่มีอยู่ไปใช้จ่ายอย่างคุ้มค่า และป้องกันปัญหาการกู้เงินนอกระบบ ที่อาจถูกเอารัดเอาเปรียบจากนายทุน

2.1.2 มีการขยายตัวของเศรษฐกิจชุมชน ในด้านกลุ่มอาชีพ และลดปัญหาการว่างงาน

2.1.3 ทำให้ชุมชนลดปัญหาการอพยพย้ายถิ่นฐาน เนื่องจากในชุมชนมีการหมุนเวียนของเงินทุน

2.1.4 ในชุมชนมีการพัฒนาภูมิปัญญาของท้องถิ่นรวมถึง ทรัพยากรที่มีในท้องถิ่นถูกนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับสมาชิกและชุมชน

2.2 ปัจจัยด้านลบ

- 2.2.1 สมาชิกยังขาดประสบการณ์ในการประกอบอาชีพรวมถึงเทคนิคและวิธีการที่ทันสมัย
- 2.2.2 สมาชิกยังไม่มีความรู้ในการนำเสนอผลผลิตให้มีคุณค่า และราคาที่ดีรวมถึงการนำทรัพยากรที่มีมาใช้ยังไม่คุ้มค่าเท่าที่ควร
- 2.2.3 ในชุมชนยังมีปัญหาของการรวมกลุ่มเพื่อต่อรองราคาผลผลิต ที่จะออกสู่ตลาดทำให้ถูกเอาเปรียบจากพ่อค้า
- 2.2.4 สมาชิกบางส่วนยังขาดประสบการณ์ในการจัดการและบริหารงานกองทุน ทำให้การกระจายตัวของเงินทุนยังไม่ครบทุกส่วนในชุมชน
- 2.2.5 ยังมีแนวคิดในการบริหารงานแบบเดิม คือ ให้เฉพาะพรรคพวกหรือญาติพี่น้องจนทำให้ผู้ที่มีความรู้ความสามารถ ขาดการสนับสนุนจนทำให้ไม่สามารถพัฒนาครอบครัวให้อยู่ดีกินดี ได้ส่งผลให้เศรษฐกิจภาพรวมยังไม่ดีขึ้น

3. การเกิดองค์กรเครือข่ายการเรียนรู้

ได้มีการประชุมและจัดเวทีชาวบ้านขึ้นในหมู่บ้านเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และข้อเสนอแนะต่าง ๆ มีวิทยากรมาบรรยาย และมีการแนะนำส่งเสริมอาชีพให้กับชาวบ้านในหมู่บ้าน เพื่อปรับปรุงและพัฒนาอาชีพของตนให้ดียิ่งขึ้น และให้ผลผลิตที่ดีมีคุณภาพ เป็นที่ต้องการของตลาด

4. ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชนพื้นที่เป้าหมาย

1. เกิดกลุ่มอาชีพเพิ่มขึ้นในชุมชนรวมถึงความเข้มแข็งของกลุ่มอาชีพมีมากกว่าเดิม
2. สมาชิกในชุมชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารงานกองทุน ในรูปของคณะกรรมการ โดยการผลัดเปลี่ยนกันตามวาระ
3. สมาชิกมีความรู้ความเข้าใจมากขึ้นในการทำงานกันเป็นกลุ่ม ทั้งกลุ่มอาชีพ และการทำงานแบบคณะกรรมการ
4. สมาชิกในชุมชนรู้จักยอมรับฟังความคิดเห็นของคนส่วนใหญ่
5. สมาชิกในชุมชนรู้จักการประสานงานจากกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ในชุมชนและนอกชุมชน
6. สมาชิกมีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลความรู้ข่าวสารต่าง ๆ ให้สมาชิกในชุมชนได้รับทราบ
7. ภายในชุมชนมีการลดการแบ่งชนชั้น และพรรคพวกลง เนื่องจากต้องการมีการติดต่อสื่อสารกันในการบริหารงานกองทุน
8. ในชุมชนมีการแลกเปลี่ยนความรู้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพและการบริหารงานภายในชุมชนให้ดีขึ้น

9. สมาชิกในชุมชนมีการให้เกียรติผู้ที่ทำคุณงามความดีให้กับหมู่บ้านเพื่อให้หมู่บ้านมีการพัฒนาตัวเองได้ดี

10. สมาชิกเริ่มเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของชุมชนรวมถึงการอยู่ร่วมกันต้องยอมรับฟังเสียงส่วนใหญ่เพื่อให้งานเป็นไปในแนวทางเดียวกัน

5. ผลโดยตรงและผลกระทบต่าง ๆ คือ

5.1 ผลโดยตรง (Immediate Result) ในหมู่บ้านสีมูม หมู่ 5 เมื่อมีกองทุนหมู่บ้าน ทำให้สมาชิกในชุมชนเริ่มเข้าใจในแนวนโยบายของกองทุนในการบริหารงานให้เกิดประโยชน์ต่อกองทุนและสมาชิก โดยใช้วิธีการติดต่อสื่อสารกันในหมู่บ้านรวมถึงประสานกลุ่มต่าง ๆ ภายในหมู่บ้านเพื่อให้นำเงินทุนที่ได้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและหมู่บ้าน ทั้งนี้เพื่อให้ชุมชนสามารถเลี้ยงตัวเองได้และสมาชิกมีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมที่ดีขึ้น

5.2 ผลกระทบโดยตรง (Direct Impact) สมาชิกในหมู่บ้านสีมูม หมู่ 5 หลังจากสมาชิกกู้เงินไปลงทุนในการประกอบอาชีพ ทำให้สามารถพัฒนาอาชีพให้อยู่ในเกณฑ์ที่ดี อาชีพมีการพัฒนาอย่างถูกต้องตามหลักและ ผลผลิตที่ได้คุ้มค่ากับการลงทุน รวมถึงการนำทรัพยากรที่มีมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดผลคุ้มค่าให้ผลผลิตที่ได้มาตรฐาน ส่งผลให้การประกอบอาชีพเป็นไปตามความต้องการของท้องตลาด ทำให้ได้ราคาดี ผลกำไรจึงออกมาคุ้มค่ากับการลงทุน จนมีเงินทุนเพิ่มขึ้น ทำให้ฐานทางเศรษฐกิจสามารถเริ่มดีขึ้น ทำให้หมู่บ้านได้รับการพัฒนาที่ถูกต้องประสงค์

5.3 ผลกระทบโดยอ้อม (Indirect Impact) สมาชิกในหมู่บ้านสีมูม หมู่ 5 หลังจากที่มีกองทุนหมู่บ้านทำให้ภายในหมู่บ้านมีการขยายตัวของกลุ่มต่าง ๆ เช่น กลุ่มภาคการเกษตร มีการใช้เทคนิคและเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาช่วยในการผลิตทำให้เกิดผลผลิตที่ดีและได้มาตรฐานจนราคาของสินค้าอยู่ในเกณฑ์ที่เกษตรกรมีกำไร ส่วนกลุ่มค้าขายในหมู่บ้านมีการขยายกิจการโดยการเพิ่มทุนและมีการขายสินค้าที่หลากหลายรวมถึงมีการออกไปขายนอกชุมชน ทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น และกลุ่มผู้เลี้ยงสัตว์ก็มีการขยายผลการผลิตจนทำให้สามารถเลี้ยงตัวเองได้ โดยภาพรวมแล้วการเข้ามามีบทบาทของกองทุนเงินล้านทำให้วิถีชีวิตคนในหมู่บ้านสีมูม หมู่ 5 เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น โดยลดปัญหาทางเศรษฐกิจสังคมภายในหมู่บ้าน นอกจากนี้ยังมีการขยายตัวของชุมชนให้ใหญ่ขึ้น ทำให้รากฐานทางเศรษฐกิจของชุมชนมั่นคงต่อไปในอนาคต

2. ข้อเสนอแนะ

2.1 ข้อเสนอแนะการปรับปรุงแก้ไขระเบียบข้อบังคับกองทุนหมู่บ้าน บ้านสีมูม หมู่ 5 มีดังนี้

ข้อเสนอแนะข้อที่ 1 การคัดเลือกกรรมการควรมีการกำหนดคุณสมบัติของผู้ที่จะเข้ามาบริหารงาน เพื่อให้การบริหารงานจากกรรมการเป็นไปอย่างง่าย และมีวิสัยทัศน์ที่ก้าวไกลในการทำงาน

ข้อเสนอแนะข้อที่ 2 ในการจัดประชุมทุกครั้งควรเปิดโอกาสให้สมาชิกชี้แจงผลการดำเนินโครงการ เพื่อจะได้มีข้อเสนอแนะและวิธีการในการทำงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ข้อเสนอแนะข้อที่ 3 คณะกรรมการที่บริหารงานทุกท่านควรมีการติดต่อและแสวงหาความรู้จากนอกหมู่บ้าน เพื่อนำข้อมูลที่นำมาพัฒนาชุมชนให้ทันสมัยตลอดเวลา

2.2 ข้อเสนอแนะการบริหารจัดการบริหารกองทุนหมู่บ้าน บ้านสีมูม หมู่ 5 มีดังนี้

ข้อเสนอแนะข้อที่ 1 ควรมีการจัดประชุมทุกเดือนเพื่อรับฟังปัญหาของสมาชิกและเพื่อกระตุ้นในการใช้เงินของสมาชิกว่า ได้ใช้เงินตามโครงการที่ขอกู้หรือไม่

ข้อเสนอแนะข้อที่ 2 การบริหารงานควรให้มีความเสมอภาคกันในหมู่บ้าน เช่นการพิจารณาวงเงินกู้ ควรเน้นที่ความสามารถในการชำระคืนเงินกู้ของผู้กู้เป็นหลัก

ข้อเสนอแนะข้อที่ 3 ควรมีป้ายรับฟังข้อเสนอของสมาชิกหรือกล่องรับฟังปัญหาเพื่อจะได้เป็นข้อมูลในการบริหารงานกองทุน

ข้อเสนอแนะข้อที่ 4 ควรเปิดโอกาสให้สมาชิกวัยหนุ่มสาวที่มีความสามารถ กล้าคิดกล้าทำ เข้ามาทำงานเพื่อความหลากหลายความคิดและสมาชิกในชุมชนยังมีการพัฒนาแนวคิดของตนเองอีกวิธีหนึ่ง

2.3 ข้อเสนอแนะนำเงินกู้ไปพัฒนากิจกรรมอาชีพของสมาชิกกองทุน หมู่บ้านสีมูม หมู่ 5 สิ่งที่ต้องปรับปรุงแก้ไข

ข้อเสนอแนะข้อที่ 1 ควรมีความซื่อสัตย์สุจริตในอาชีพของตนเองให้มาก โดยมุ่งเน้นที่การทำงานให้เกิดประโยชน์ในด้านธุรกิจ

ข้อเสนอแนะข้อที่ 2 ควรแสวงหาความรู้ในธุรกิจที่ทำอยู่ให้มาก เช่น การไปดูงานนอกหมู่บ้าน เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน และนำมาพัฒนาธุรกิจของตนเอง

ข้อเสนอแนะข้อที่ 3 ในกลุ่มอาชีพเดียวกันควรช่วยเหลือกันและให้ความรู้กันภายในกลุ่มรวมถึงหาช่องทางในการพัฒนาอาชีพให้แก่กันและกัน

2.4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำเงินกู้ไปพัฒนากิจกรรมอาชีพของสมาชิกกองทุน

ข้อเสนอแนะข้อที่ 1 ในกลุ่มอาชีพแต่ละกลุ่มควรศึกษาข้อมูลของธุรกิจและคู่ทางในการประกอบธุรกิจก่อนที่จะนำเงินไปลงทุนเพื่อให้เกิดผลให้คุ้มค่า มากที่สุด

ข้อเสนอแนะข้อที่ 2 ควรมีการรวมกลุ่มกันเพื่อจะได้ทำอาชีพให้ได้มาตรฐาน และสามารถช่วยเหลือกันได้เมื่อเวลามีปัญหา

ข้อเสนอแนะข้อที่ 3 ควรมีการแบ่งเงินกู้ออกเป็นสัดส่วน และการใช้เงินให้ใช้ส่วนที่จำเป็นมากที่สุด และมีการจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายของตนเองว่าใช้จ่ายเป็นเงินเท่าใด

2.5 ข้อเสนอแนะสำหรับการค้นคว้าวิจัยต่อไปหรือเพิ่มเติม

ข้อเสนอแนะข้อที่ 1 การนำทรัพยากรมาใช้ให้ถูกวิธี โดยประยุกต์ให้เข้ากับสมัย และเทคนิควิธีการที่สามารถ สร้างคุณค่าให้เกิดประโยชน์กับตนเอง หมู่บ้าน และประเทศต่อไป

ข้อเสนอแนะข้อที่ 2 การนำเสนอวัฒนธรรมท้องถิ่นที่แปลกใหม่เพื่อดึงดูดประชาชนให้สนใจในท้องถิ่น เช่น การมีประเพณีที่สืบทอดต่อกันมา การละเล่นพื้นบ้านหรือการทรงเจ้าเข้าผี

ข้อเสนอแนะข้อที่ 3 การสร้างเอกลักษณ์ประจำหมู่บ้าน อาจจะออกมาในรูปของกลุ่ม การเกษตรที่มีวิธีการทำ และมีแนวคิดไม่เหมือนใคร เช่น การทำการเกษตร (ปลูกมันสำปะหลัง) การทำมันสะอาด ทั้งนี้เพื่อให้เกิดเอกลักษณ์ประจำหมู่บ้าน

ข้อเสนอแนะข้อที่ 4 ควรมีการสืบทอดประเพณีที่ทำกันมาตั้งแต่สมัยของบรรพบุรุษ เพื่อคงรักษาเอกลักษณ์เอาไว้ เช่น เลี้ยงคาปู ทำบุญกลางบ้าน ซึ่งจะทำกันภายในเดือน 6 ของทุกปี เพื่อให้ชาวบ้านมีความสุข

บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานมาตรฐานการศึกษา(2545)ชุดวิชาสารนิพนธ์. ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, สำนักงาน. 2544. คู่มือการดำเนินงานสำหรับคณะกรรมการสนับสนุนและติดตามการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านระดับจังหวัดและอำเภอเพื่อเตรียมการจัดตั้ง และดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง.

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, สำนักงาน. 2544. คู่มือสำหรับประชาชนเพื่อเตรียมการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, สำนักงาน. 2544. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วย คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง พ.ศ.2544 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2)พ.ศ.2544 ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติว่าด้วยการจัดตั้ง และบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2)พ.ศ.2544. กรุงเทพฯ : บริษัท สหพัฒน การพิมพ์จำกัด.

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านสีมูม หมู่ที่ 5. 2544. ระเบียบข้อบังคับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านสีมูม หมู่ที่ 5. นครราชสีมา.

เฉลียว บุรีภักดี และคณะ. 2545. ชุดวิชาวิจัยชุมชน. พิมพ์ครั้งที่ 1 นนทบุรี : บริษัท เอส.อาร์.พรินต์ติ้ง แมสโปรดักส์ จำกัด.

นิศา ชูโต. 2538. การประเมินโครงการ. กรุงเทพฯ : พีเอ็น การพิมพ์.

บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. 2543. การวิจัย การวัดและการประเมินผล. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ศรีอนันต์.

ประเวศ วะสี. 2545. กองทุน ไม้ไผ่เงิน. มติชนสุดสัปดาห์. กุมภาพันธ์ 2545, หน้า 25.

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี, 2544. คู่มือนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการจัดการและประเมินโครงการ. นครราชสีมา.

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์(บรรณาธิการ). 2544. รวมบทความทางการประเมินโครงการ. พิมพ์ครั้งที่ 6 ฉบับปรับปรุงเพิ่มเติม : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.